ATEITIS

1955 M.

LAPKRITIS, NR. 9

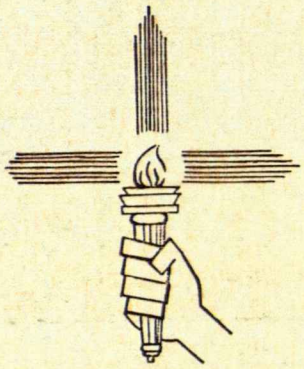

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1955 METAI Nr. 9

LAPKRITIS — NOVEMBER

☆

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Antanas Sabaliauskas, Enata Skrupskelytė, Antanas Sužiedėlis.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE, BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"Ateitis",

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

J. Gailėnas, Atžygiuoja naujos jaunimo gretos 193
V. Karečkaitė, Pasaulis, žmogus (eil.) 194
Kan. M. Vaitkus, Pirmosios Ateities gimdytojai 195
Vysk. Kazimieras Paltarokas 197
Alfa Sušinskas, Idėjos draugai 197
Selma Lagerloef, Padavimas apie padavimą (tęsinys). Vertė Alb. Baranauskas 198
14 autorių pasisakymai dėl vasaros stovyklų — Visi atgal į stovyklas 200
J. Gerdvilienė, Tikėjau (eil.) 202
Enata Skrupskelytė — Pro naujojo gyvenimo vartus 203
Pastabos, pastabėlės 205
Egidijus Valaitis, Aš klausau tėvų 206
A. Drugelis, Šalkauskis praeities nuotrupose 207

SPORTAS

P. Ganvytas, Krepšinis JAV 208

DARBAI IR ŽMONĖS

SAS Baruose 209
ASP — Įdomi sukaktis 209
Kultūrinis gyvenimas 210

ATSKLEISTA KNYGA 211

PLAČIAME PASAULYJE 213

KREIVOS ŠYPSENOS 216

Viršelio 1 psl. — Pranašas. Strasburgo katedros portalo ornamentas.

Viršelio 4 psl. — Koplytinis kryžius. Nuotr. V. Augustino.
198-199 psl. iliustracijos Nijolės Vedegytės.
201 psl. iliustracijos Gražinos Gaubytės.
203-304 psl. piešiniai dail. V. K. Jonyno.

Viršelio 1 psl. vinjetė dail. T. Valiaus

ADVENTO VARPAI

Ilgesiu aidi pirmieji Advento varpai. Jų garsas visada naujas, tarsi negirdėtas, nes jie skelbia Naujuosius Bažnyčios Metus, naujam gyvenimui šaukia. Naujas tų bokštų vaidilų kvietimas, nors jie kviečia visada prie to paties Meilės Aukuro-Kristaus, kur silpnas, suvargęs žmogus atsigauna, angelų sparnais pakyla viršum kasdienybės, viršum ašarų į Taboro kalno nušvitusias viršūnes. Tai pirmoji Advento prasmė — iš naujo pažadinti kilnaus gyvenimo ilgesį, prisimenant tą nuostabią izraelitų kantrybę, kurią jie parodė, belaukdami Išganytojo maždaug 4000 metų.

Nuolat aidi Advento varpai, tikrąjį ilgesį primindami. Niekada jie nenutils Rytuose ir Vakaruose, nenutils jie visuose žemės kraštuose; aidės ir brangiosios tėviškės bokštuose... Įsiklausykime, išgirskime juos!

Rasokite, dangūs, aukštybėse viršum pavergtos tėvynės, pasaulio, tremtinių; rasokite viršum partizanų miškų, mūsų kankinių. Rasokite, gaivindami mūsų silpstantčias jėgas ir nenutildomą išganymo ilgesį.

(Iš **TOMO ŽIŪRAIČIO**, O.P., knygos **"ŽODIS IR GYVENIMAS"**, Venta, 1955 m.)

ATŽYGIUOJA NAUJOS JAUNIMO GRETOS

J. GAILĖNAS

Žygiuoja per tiltą

- **pažinti**
- **suprasti**
- **įsisąmoninti**
- **veikti**

Kova už tautinio susipratimo išlaikymą kasdien sunkėja. Šiandien dar kalbame apie akciją prieš jaunimo nutautėjimą, tačiau artimoj ateity šios srities veikla turės įgauti kitą kryptį, nes **jaunimas savyje nebeturės tautinių ypatybių, kurias jis galėtų prarasti nutautėdamas.** Reikės veikti ta prasme, kad jame būtų išugdyta tautinio susipratimo samprata ir su tuo surištas emocinis nusiteikimas. Kova nebebus defensyvinė, bet turės įgauti kitokias formas.

Jei iki šiol visi žinojome, kad esame lietuviai ir mums tereikėjo įrodyti, kodėl turime lietuviais išlikti, tai greitu laiku jaunimui jau reikės įrodyti, kad esame lietuviai, turėsime juos paveikti taip, kad jie suprastų, kodėl jie **turi lietuviais būti ir kokios yra pagrindinės lietuviškumo žymės.**

Naujas problemos supratimas reikalaus ir naujų kelių tikslui siekti. Psichologine prasme reikės mažinti emocinį elementą, kuriuo dabar taip smarkiai bandome veikti nutautėjimo pavojun patekusius, ir daugiau naudoti **intelektualinį — protinį** momentą, nes tautinį jausmą sukuriančios aplinkos nebeturime ir todėl dažniausiai reikės apeliuoti į jaunuolio protą. Jis turės suprasti, kad turi būti lietuvis ir įsisąmoninti lietuviško susipratimo esmę. Savaime suprantama, kad negalima atskirti racionalaus ir emocinio elemento šioj srity, tačiau pabrėžtina, kad protinis momentas turės būti itin akcentuojamas.

Taip situaciją suprasdama, Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba šiais metais pagrindine studijų ir veiklos tema numatė **intelektualinių galių ugdymą ir jų pasireiškimą lietuvio kataliko visuomeninėje veikloje.** Planingos veiklos pravedimas reikalauja pagrindinės veiklos minties, todėl Centro Valdyba ją mums parinko ir tai verčia mus susimąstyti ir panagrinėti mums statomus reikalavimus.

Pažinti — suprasti — įsisąmoninti — veikti

Pats pirmasis žingsnis numatytos veiklos dirvoje yra tikslus ir esminis problemos bei statomų sąlygų **pažinimas.** Reikia išsiaiškinti intelektualinių galių prasmę ir jų reikšmę gyvenime. Trumpai tariant, reikalinga intensyviai išvystyti **studijinį aspektą.** Susirinkimuose, suėjimuose turime aiškintis mūsų pagrindinės temos klausimus. Reikalingos diskusijos, aiškinimai, kuriuos mums galėtų perduoti vyresnieji. Neužmirštinos, tačiau, ir kiekvieno individo pastangos **suprasti** intelektualines galias bei jų pasireiškimo reikšmę gyvenime .Taigi, pirminis dėmesys skiriamas pažinimui ir supratimui.

Nemažiau svarbus, tačiau, yra esminis klausimo **įsisąmoninimas.** Nepakanka klausimą suprasti, dalyką pažinti, bet reikia jį savyje inkorporuoti. Būtina įsisąmoninti to klausimo reikšmę kiekvienam individui. O tas įsisąmoninimo procesas paženklintas, be kitų, ir ta žyme, kad asmuo, sėkmingai dalyką įsisąmonines, tuo pačiu papildo savo vertybes. Gi jei kartą jau savyje esame įjungę klausimo supratimą ir iš to išplaukiančias vertybes, tai tuo pačiu pajusime ir vidinę sankciją, kuri pasireikš, jeigu įsisąmoninto principo vykdymui prasižengsime. Gerai žinome, kad mūsų dabartinis gyvenimas tautinėj plotmėj nesiremia natūraliomis sankcijomis. Esame priversti savyje ugdyti **garbės** sankcijas. Minėtas įsisąmoninimo procesas kaip tik ir pasižymės tauriu garbės supratimu.

Nepakanka klausimą pažinti, jį suprasti bei jo reikšmę įsisąmoninti. Visus tuos reikalavimus išpildžius, reikia ir **akciją išvystyti.** Kokios naudos turės uolus studijinis pasiruošimas, jeigu viso to nepritaikinsime savo gyvenime? Bergždžios tada būtų mūsų pastangos, kurias parodysime teoretiškai pasiruošdami.

Prasmingiausias akcijos išvystymas pasirodys tada, kai mes sugebėsime savo studijinio pasiruošimo

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

vaisius sistematingai gyvenimo veikloje pritaikyti. Čia būtinas sąryšis tarp studijinio momento ir praktinio pasireiškimo. Jau pirmąją fazę vykdydami, neužmirškime gyvenimiškos tikrovės, kad mūsų pasireiškimas derintųsi su gyvenimo tikrove. Gi veiklos galimybės neribotos: kiekviename žingsnyje puikiai galime pritaikyti šių metų pagrindinės temos reikalavimus. Turėtumėme gerai suprasti, kad mūsų veikla kaip tik reikštųsi tuose rėmuose.

Temos įgyvendinimas šių mokslo metų ateitininkų akademikų veiklą turi papuošti gražiu žiedu. Prasmingiausiai tat savo uždavinį atliksime, jei bandysime keliamus klausimus **pažinti,** juos esmiškai **suprasti,** giliai **įsisąmoninti** jų reikšmę ir juos pritaikyti bei **vykdyti** realios veiklos baruose.

Spinduliuoti į visuomenę

Šio rašinio įvade buvo minėta, kad tautiškumo problema buvo vienas iš motyvų, kurie paveikė centro valdybą pasirinkti šią specifinę temą. Tačiau mūsų dėmesys nesiriboja vien antruoju mūsų principu, bet apima ir platesnius barus.

Lietuvybė, kaip teisingai pastebėjo prof. J. Brazaitis, yra forma. Jai reikia turinio. Ir šis turinys kaip tik turi būti krikščioniškas. Gilesnis jo supratimas ryškiai reikalauja intelektualinių galių panaudojimo. Racionalus mūsų sugebėjimas savo tikėjimą pažinti ir jį įsisąmoninti čia vaidina svarbią integralią rolę. Plačiau klausimo neliesdami, visgi aiškiai visi matome intelektualinio ugdymo reikalingumą ir šioj srity.

Norime paliesti dar ir su šeimyniškumo principu surištų problemų. Ruošiamės šeimos gyvenimui ir tas faktas iškelia eilę auklėjimo problemų. Gi jau pradžioje minėjome ugdymo klausimą. Nesunku kiekvienam suprasti, kuo pasitarnaus šių metų veiklos mintis ir šiai problemai spręsti.

Jei pati tema išreiškia **visuomeninės veiklos** akcentavimą, tai tas pirmoje eilėje suprastina, kaip mūsų svarbi pareiga savo laimėjimais, patirtais studijiniais vaisiais, nesidalinti vien tik savųjų tarpe bet perduoti visą tą nuotaiką bei objektyvius faktus **plačiajai lietuvių visuomenei.**

Neužgausime nieko tvirtindami, kad natūralia prasme esame tapę mūsų bendruomenės elito integralia dalimi, kuri atsakinga prieš visuomenę už savo veiksmus. Turime veikti bendruomenę, turime ją formuoti ir ją vesti, o intelektualinis pasiruošimas juk pats svarbiausias reiškinys šių uždavinių atlikime. Visuomenę turime paveikti parodydami jai **lietuvybės formoje prasmingą krikščioniško gyvenimo turinį.** Nelengvas šis uždavinys, tačiau realus ir prasmingas pasirinktos metinės temos supratimas ir vykdymas padės mums šioj srity atsiekti daug laimėjimų.

Naują ugnį įžiebiant

Gęsta mumyse nevien tautinio susipratimo liepsnelė, bet ir organizacinės pareigos jausmas, kuris yra laidas į veiklos pasisekimą. Kiekvienam iš mūsų, be išimties, turi būti aišku, kad tik mūsų pačių **savanoriškas apsisprendimas** būti uoliu organizacijos nariu padės įvykdyti užsibrėžtus tikslus.

Šiandien organizacijos nebeturi reikšmingų formų, kuriomis galėtų baudžiančiai veikti tuos, kurie organizacijos nustatytai tvarkai prasižengia. Čia ir iškyla **paklusnus nario taurumas,** kuris supranta organizacinės drausmės reikalingumą ir, nepažeisdamas savo individualybės, vykdo jam pavestus uždavinius. Kiekvienas ateitininkas, tuo labiau studentas, turi suprasti tai ir žinoti, kad tik nuo jo ir kiekvieno kito mūsų idėjos draugo priklauso veiklos pasisekimas. Kiekvienas pagal savo išgales turime prie šio darbo prisidėti.

V. KAREČKAITĖ

PASAULIS

Pasaulis bėga taku
Ne pirmyn, ne atgal, bet ratu.
Kaip gėlė, taip spalvota gyvybė,
Kas metas suka į dailią ramybę.

Vaikas džiaugsmais žemę sėjo;
Jaunuolis minkštučių daigelių neliejo —
Senukas pintinėj džiaugsmų susirinko,
Kiek slėny žiedelių taurėj surakintų!

Žmonės kaip žemė bėgioja lanku;
Širdys pasigenda ugnelių naujų.
Kas žinos, kad smėlio kruopelėj plaka
[pasaulis
Kas atspės, kad aguonoj gyvena saulė?

Ar bekils dar širdžių nesisukt rateliu,
Bet vyti siūlelį naujesnių minčių?
Apvainikuoti pasaulį vainikais
Naujesnių žiedų?

ŽMOGUS

Nuslinko naujagimės dienos, kaip kvapas!
Paklydo žemčiūgų darnumas apkartęs;
Širdis nustojo grožėtis ir žengia į kapą,
Kaip miršta vėjas pasiautęs apakęs.
Dar vakar žiogas ant smilgos niuniavo,
Paukštukas ant beržo plazdėjo, vigriavo.

Kaip kvepia sakai, kaip jūra alsuoja,
Kaip lapai, kaip paukščiai saulutėj
[plasnoja —
Žavėti pabodo! Bet laikas viniojas
Ir spalvas, kaip smėlį pakrantėj sijoja.
Nelemta nuilsti saulutei žerėti! —
Tik lemta žmogui užgesti, pabudus grožėtis!

PIRMOSIOS "ATEITIES" GIMDYTOJAI

KAN. M. VAITKUS

Kan. M. Vaitkus, "Ateities" bendradarbis, rašytojas, poetas, Marianapolyje MAS stovyklos metu.

"Ateičiai" pridera geru žodžiu paminėti šv. Kazimiero Draugiją, pagimdžiusią pirmąją "Ateitį", kuri išgyveno ligi pirmojo pasaulinio karo. Nepriklausomojoj Lietuvoj ji buvo atgaivinta ir gražiai klestėjo ligi bolševikams užplūstant. Tai buvo antroji. O ši "Ateitis", tremty atgimusi, yra trečioji. Bet grįžkime prie pirmosios.

Jei paklaustum eilinį ateitininką, kas įkūrė pirmąją "Ateitį", jis nesvyruodamas atsakytų: "Na, žinoma, ateitininkų tėvas Pranas Dovydaitis!"

Tas atsakas būtų toli gražu netikslus. Kas buvo tikrasis ateitininkų tėvas, apie tai esu plačiau rašęs 1948 metų "Tėvynės Sarge", Nr. 4, pusl. 249—254 (tas rašinys bus įdėtas į mano atsiminimų rinkinį, kurį tikiuos neilgai trukus išleisdinti). O kas įkūrė pirmąją "Ateitį", noriu čia papasakoti.

Kad kuris nors sąjūdis pasijustų esąs reikalingas savo atskiro laikraščio, pirmiau tas sąjūdis turi būti jau atsiradęs, tam tikrą laiką jau paegzistavęs ir pakankamai sustiprėjęs. Taip, žinoma, buvo ir su tuo moksleivijos — inteligentijos judėjimu, kuriam buvo skirta pirmoji "Ateitis" ir kuris vėliau pradėta vadinti "ateitininkija". Ateitininkais ėmėme vadinti tuos jaunuolius studentus bei gimnazistus, kurie prisidėjo prie ano katalikiškojo sąjūdžio ir skaitė "Ateitį", kad atskirtume juos nuo tų moksleivių, kurie buvo susispietę aplink "Aušrinę" ir kuriuos anuomet vadindavome "aušrinie-čiais". Ar greitai pradėjome plačiau vartoti tą "ateitininkų" vardą, dabar nebeįstengčiau pasakyti. Aišku vien tai, kad ne tuoj pat pasirodžius "Ateičiai".

Bet kaip gi čia dabar? — nustebs ne vienas dabartinis ateitininkas — juk lig šiol mums sakyta, girdi, mes esame prasidėję su "Ateitimi"!

Ką gi, turbūt, ir toliau bus laikomasi tos nuomonės. Bet aš turiu, nors ir nedrąsiai, pareikšti seną nuomonę, jog krikštynas reikia mokėti atskirti nuo gimtuvių...

O katalikiškojo mokslus einančiojo jaunimo sąjūdis gimė (savo akimis mačiau) 1908 metų vasarą ir ėmė plisti, kaip gaisras perdžiūvėjusiose prerijose, kadangi Lietuva buvo tokio sąjūdžio trokšte pertroškusi, ypačiai, kai beregint įsijungė į veikimą daugumas mokyklų kapelionų, kurie negaišdami ėmė kurti slaptus katalikų moksleivių būrelius ir pagal sąjūdžio tėvų nustatytas linijas veikti.

Po dviejų beveik verbavimo, kuopelių organizavimo ir pakrikusio veikimo metų pradėta opiai jausti glaudesnio susiorganizavimo reikalas, o pradžiai — bent šiokio tokio orientacinio centro būtinybė, bent laikraščio pavidalu — kaip kad kairysis jaunimas turėjo ("Aušrinę"), — kuris būtų ir regima vėliava, ir garsintuvas savo idėjoms skelbti. Daugelis tokio laikraščio reikalą jautė, ne vienas didesniuose ar mažesniuose katalikų susibūrimuose tą mintį kėlė. Bet kas tą reikalą galutinai iš vietos pajudino? — Šiandien, neturint po ranka atitinkamų dokumentų (draugijų protokolų, laiškų ir t.t.), galima į tą klausimą atsakyti vien tiespanašiai. Ir aš čia vien papasakosiu, ką atsimenu ir kaip spėju. Gal mano spėjimas turės šiokią tokią vertę, kadangi man teko anais laikais iš arti sekti ateitininkijos sąjūdį ir pačiam nuo pat pradžios jame dalyvauti.

Jei atmintis manęs išdavikiškai neapvilia, tai buvo 1910 metų pati pradžia. Buvau Telšių vikaru ir kapelionu visų tenykščių mokyklų (vyrų gimnazijos, mergaičių progimnazijos, keturklasės miesto mokyklos ir dviejų pradžios mokyklų. Štai gaunu iš Jakšto-Dambrausko laišką, kuriame jis praneša, jog Šv. Kazimiero Draugija nori leisti prie "Draugijos' žurnalo besiorganizuojančiai katalikiškajai moksleivijai laikraštėlį: ar aš nesutinkąs būti to laikraštėlio redaktorium.

Dėl ko Šv. Kazimiero Draugijos pirmininkas tuo reikalu kreipės į mane, o ne į ką kitą? — Turbūt, dėl to, kad aš dalyvavau naujojo sąjūdžio pirmųjų kūrėjų ketvertuke, sekretoriavau sudarant provizorinį sąjūdžio — organizacijos statutą ir, tų kūrėjų siunčiamas, ėjau pas Jakštą išgauti jo pritarimo kuriamajai organizacijai (mat, Jakštas anuo metu buvo mums didžiausiasis tokiais reikalais autoritetas); o ir dėl to gal mane kvietė "Ateities" redaktorium, kad aš nuo 1906 metų rudens bendradarbiavau Šv. Kazimiero Draugijos leidžiamuose laikraščiuose (Draugijoj ir Vienybėj). Tada man teko dažnokai susirašinėti su Jakštu ir per tai glaudžiai suartėti visam amžiui.

Aš neilgai tesvyravau, priimt ar nepriimt kvietimą: dar nebuvau dirbęs laikraštininko darbo — tad abejojau, begu sugebėsiu tinkamai redaguoti sumanytąjį laikraštį; o ir ne labai tuo laiku temėgau tokį darbą; todėl atsakiau Jakštui pasiūlymo negalįs priimti.

Nežinau, ar daugiau kam dar siūlė Jakštas tą redagavimą. Tik galų gale susitarta su Pranu Dovydaičiu, kuris anuomet studentavo Maskvos universitete, buvo žinomas kaip gabus vyrukas, mėgstąs mokslą, mokąs rašyti (jo straipsniai jau buvo spausdinti "Draugijos" skiltyse), esąs geras katalikas ir nuo 1908 metų vasaros, kun. Vlado Jurgučio prikalbintas, prisidėjęs prie naujojo kat. moksleivijos sąjūdžio(vienu maždaug metu su Eliziejum Draugeliu, Kaziu Bizausku, Leonu Bistru, Aleksandru Stulginskiu).

Betgi, kiek atmenu, pirmąjį "Ateities" numerį dar redagavo Jakštas, o greičiausiai ir kiek daugiau. Ar šiaip, ar taip, faktinis "Ateities" šefas buvo Jakštas, kadangi juk "Ateitis" buvo, bent iš pradžių, "Draugijos" priedas, leidžiamas Šv. Kazimiero Draugijos — tad ji ir jos pirmininkas Dambrauskas buvo už ją atsakingi.

Dabar, bandant susekti, kas gi pagaliau sugalvojo atskirą moksleivijai laikraštį leisti ir kas sugundė Šv. Kazimiero Draugiją tai daryti, reikia prisiminti, kas anuomet buvo Šv. Kazimiero Draugijos

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VALDYBAI

Man ypač mieli ir brangūs ateitininkų sveikinimai ir linkėjimo žodžiai mano sukakties proga. Brangūs dėl to, kad ateitininkams nuo pat jų gimimo dienos skyriau savo širdį ir darbą.

Tikėjau ir tikiu, kad jie sugebės sutvarkyti mūsų tautos ir žemelės ateitį taip, kaip pati tauta nori, ir įstatys jos gyvenimą į laimės ir gerovės kelią, šiais gi laikais jie stovės už Lietuvos laisvę ir lietuvybės išlaikymą pirmose baro eilėse.

Tepadeda Jums Dievas!

Visada Jūsų
PREL. M. KRUPAVIČIUS

Vokietija,
1955. IX. 29.

valdyboj ir kas iš įtakingų kauniškių kunigų aplink ją sukinėjos (Suvalkijos bei Vilnijos kunigija ėjo savais keliais). Tiksliai negalėčiau pasakyti, kurie, būtent, asmens 1910 metais buvo tos draugijos valdyboj. Būtų turėję būti, maždaug, šie vyrai: tikrai buvo pirmininku Jakštas, sekretorium ponas Vaitkevičius (jei nebuvo dar miręs), kuris užrašė Šv. Kazimiero Draugijai savo vertingą lituanistikos knygynėlį; galima sakyti, tikrai buvo valdyboj kun. Antanas Alekna, kuris tuo metu jau redagavo Draugijos leidžiamąją "Vienybę"; greičiausiai valdybos nariu buvo tuomet kun. Dobužinskis, o ir kun. Paulius Dogelis, katedros vikaras ir būsimasis "Pavasario" organizacijos tikrasis tėvas, ne "tėvas"; betgi galėjo būti valdyboj ir visur esąs bei viską veikiąs kun. Povilas Januševičius, kurį aš būčiau linkęs pavadinti lietuviškuoju Vincentu Pauliečiu. Kun. Antanas Maliauskis, manding, dar nebuvo grįžęs iš Vakarų Europos iš savo studijų; šiaip jau jis būtų jau buvęs valdyboj ir turėjęs ten nusveriamą įtaką. Bet jis grįžo bene 1912 m. ir greit pasidarė Šv. Kazimiero Draugijos valia bei motoru.

Tad kuris iš tų vyrų sugalvojo ir pastūmėjo egzistencijon "Ateitį"? Mat, anas pirmųjų moksleivijos sąjūdžio kūrėjų ketvertukas nei kiek vėliau prie jo prisidėjęs kun. Mečislovas Reinys, neturėjo dar pakankamai nei autoriteto, kad būtų galėjęs "pamokyti" Šv. Kazimiero Draugijos "tūzus", kas reikia daryti, nei netgi su ja santykių, vien tik gerą dozę šventos baimės priešais tą gerbiamąjį, bet tokį rūstų Kazimiero Draugijos pirmininką (toks jis mums anuomet atrodė! ir ne vien mums! ir net daugeliui daug vėliau!).

Juoba negalėjo tos funkcijos atlikti pirmieji ano ketvertuko sužvejotieji sąjūdžio paladinai: jie buvo dar paprasti studentai ar gimnazistai, su kuriais anie Kauno "galiūnai" neką tebūtų skaitęsi ;netgi su labiausiai žinomuoju tuomet Pranu Dovydaičiu, kuris nebuvo anuomet koks drąsuolis ar smarkuolis ir pats nekyščiojo į priekį, ir tik Šv. Kazimiero Draugija jį traukte įtraukė į platesnį viešą veikimą (žiūr. dar mano rašinį "Tėvynės Sarge" 1952 m. 2 nr. "Kaip Dovydaitis įkelta į Smetonos balną").

Čia nė nemanau mažinti didžiai gerbiamo ir brangaus Prano Dovydaičio nuopelnų ateitininkijai; tie nuopelnai yra labai dideli, nes jis ir vienas iš pirmųjų įstojo į ateitininkų eiles, ir per visą gyvenimą išlaikė glaudų su jais sąlytį ir tai ne betkokį, kadangi stovėjo pirmosiose eilėse, netgi vadovybėje, o darbavosi labai uoliai bei sumaniai. Tad galime jį vadinti ateitininkijos tėvu ta prasme, kuria vadiname Bažnyčios tėvais kaikuriuos didelius vyrus, daug nusipelniusius Bažnyčiai, nors ir nebuvusius tikraisiais Bažnyčios gimdytojais, arba kaip universitetai suteikia garbės daktaro titulą žymiai nusipelniusiems mokslo srity. Bet suum cuique! Tikrasis ateitininkijos sumanytojas bei pirmasis promotorius buvo kun. Vladas Jurgutis, o jo dešinioji bei kairioji ranka — kun. Pranas Kuraitis bei Mečislovas Reinys, kuriuodu ir per visą gyvenimą išliko uolūs ateitininkijos bendradarbiai, kai Vladas Jurgutis vėliau pasišalino nuo savo kūdikio. Kuraitis ir Reinys tikrai turi daugiau už Dovydaitį pagrindo būti vadinami ateitininkijos tėvais, šalia jaunesniųjų — Dovydaičio, Draugelio, Bizausko, Bistro, Stulginsko, Endziulaičio, Karvelio, Milčiaus, Lipčiaus, Turausko, Ruginio, Draugelytės-Galdikienės, Bakšytės-Karvelienės ir kitų pirmųjų ateitininkų.

Dabar grįžtame prie klausimo, kas iš anų Šv. Kazimiero Draugijos vyrų, apie kuriuos aukščiau kalbėjome, sumanė bei egzistencijon pastūmėjo pirmąją "Ateitį"? Nuo 1913 metų vasaros iki bolševikų invazijos buvau tos draugijos valdyboj, tad turėjau gerą progą anuos vyrus pažinti. Galėjo išmintingasis praktiškasis kun. Antanas Alekna, galėjo judrusis sumanusis kun. Paulius Dogelis. Bet ar ne greičiausiai bus sumanęs ir įkalbėjęs leisti kun. Povilas Januškevičius, visuomet pilnas visokių sumanymų, o ir tikrovėje prisidėjęs žodžiu ir darbu prie įkūrimo mažne visų kauniškių kat. organizacijų bei laikraščių. Tai — vien mano spėliojimas. Tikrąją tiesą galėtume sužinoti gal iš Šv. Kazimiero Draugijos valdybos protokolų.

VYSK. KAZIMIERAS PALTAROKAS

spalio mėn. 22 d. sulaukė 80 metų amžiaus. Gimė 1875 m. šiaurės Lietuvoje, Gailionių k., Linkuvos valsč. Mokslus ėjo Mintaujos gimnazijoje, Žemaičių kunigų seminarijoje ir Petrapilio dvasinėje akademijoje. Kurį laiką buvo Liepojaus komercinės mokyklos ir mergaičių gimnazijos kapelionas, vėliau kunigų seminarijos Kaune profesorius ir inspektorius. 1926 m., įkūrus Lietuvos bažnytinę provinją, paskirtas Panevėžio vyskupu, o paskutiniu metu vadovaująs ir Vilniaus arkivyskupijai.

Vysk. Kazimieras Paltarokas yra parašęs mokykloms daug tikybos vadovėlių, pamokslų rinkinį kunigams "Sakyklos Vadovą", pastoracinio darbo klausimus gvildenęs studijoje "Visuomeninis kunigo veikimas", gi socialines problemas įžvalgiu sociologo talentu nagrinėjęs veikale "Socialinis klausimas".

Vysk. Kazimieras Paltarokas visą savo amžių didžio pedagogo meile ir įkvėpimu drąsino ir rėmė jaunimą, pasiryžusį savo ir visuomeninį gyvenimą atnaujinti Kristuje.

Salvum fac, Domine, Sacerdotem Magnum!

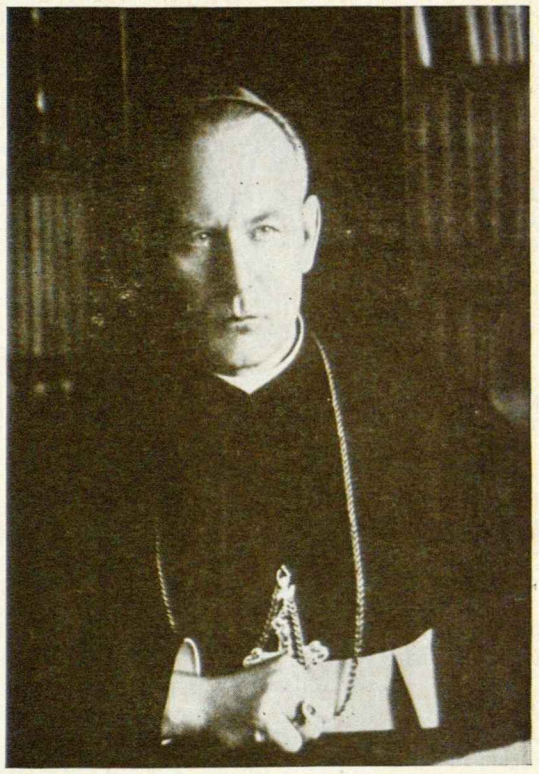

Vysk. Kazimieras Paltarokas

IDĖJOS DRAUGAI

ALFA SUŠINSKAS

Galbūt, jų, idėjos draugų, tarp savęs neriša ir nejungia jokia giminystė; gal juos skiria luomas, ekonominė būklė, gabumai, temperamentas ir išsilavinimas; gal būt, juos skiria viskas, kas tik žmogų nuo žmogaus ir lietuvį nuo lietuvio gali skirti. Tačiau juos jungia ir riša jų bendrai siekiamoji ir kovojamoji idėja ir idėjinis tikslas.

Buvę anksčiau visai nepažįstami ir nežinomi vienas kitam, savo bendrąja idėja ir siekiamaisiais idealais jie suartėja bei susijungia tvirčiau, negu kraujo ryšiais

Idėja įkvėpia juos kovoti bendrąją kovą ir kartu nešti sunkią šios kovos naštą. Jie vienas kitą gina, remia ir palaiko.

Savo asmeninį egoizmą idėjos draugai aptramdo ir jį palenkia bendros idėjos gerovei; jie suburia visas savo jėgas bei talentus, kad naudingai galėtų tarnauti pasirinktiesiems idealams.

Tikri idėjos draugai nežemina vienas kito: jie supranta, kad žemindami ir niekindami savo draugą, jie kartu žemina bei niekina ir savo organizaciją bei save pačius.

Draugo garbė yra ir jų garbė; draugo laimėjimai taip pat yra ir jų pasididžiavimas, o draugo skausmas yra jų pačių skausmas

Idėjos draugai pirmieji skuba pagalbon bet kurio smūgio ištiktam draugui padėti. Jie niekuomet nepalieka jo vieno varge, skausme, nelaimėje. Jie puikiai žino, kad, savo idėjinį draugą palikdami varge vieną ir vienišą, jie išduoda bei paniekina ir savo idėjos šventumą, suteršia jos skaistumą ir menkina jos pajėgumą. Idėjos draugai savąjį draugą brangina, gerbia ir myli ne vien tol, kol jis yra pajėgus stovėti idėjinės kovos eilėse: ir sumenkėjus jo jėgoms jis lieka jiems toks pat, koks jis buvo tada, kada jis tvirtai laikė idėjinės kovos kalaviją savo rankose.

Kiekviena idėja reikalauja iš savo sekėjų bei kovotojų visiško atsidavimo; kitaip jokia idėja neišsilaikytų, ir siekiamasis tikslas niekuomet nebūtų pasiekiamas. Idėjos draugai, būdami visiškai pasiaukoję savo idealams, tų idealų siekia ir juos realizuoja kietame gyvenime nė kiek nepaisydami savęs: jie pasirenka verčiau sunykti ir žūti, kad tik siekiamoji idėja gyvuotų ir klestėtų. Iš tikrųjų, juo daugiau tikrų draugų pasiaukojėlių savo idėjai, juo labiau sušvinta ir plačiau bei vaisingiau pasireiškia ir pati idėja.

Neapsimetėliai idėjos draugai, bendrojo tikslo besiekdami, visada stengiasi padėti vienas kitam idėjinę naštą nešti, bet savosios naštos niekuomet neužkrauna ant draugo pečių. Betkoks savojo draugo išnaudojimas ar pasinaudojimas juo garbingiems idėjos draugams yra visai svetimas dalykas.

Tikri idėjos draugai yra artimiausi vienas kitam ne vien idėjinio darbo ir idėjinės kovos metu: ir paprastame, tyliame, kasdieniniame gyvenime jie lieka vienas kitam artimi bei savi.

Bet kuriuos tarpusavio konfliktus jie likviduoja savo idealų šviesoje anksčiau, negu iš to sulieps-noja kivirčo ir pykčio gaisras.

Jei idėjos yra patvarios ir kilnios, jų sekėjai yra siejami tarp savęs taip pat patvaria ir kilnia draugyste; juo šventesni idėjos kovotojų idealai, juo šventesnė ir jų idėjinė draugystė.

Laimingi yra tie žmonės, kurie turi siekiamųjų idėjų bei idealų: jų gyvenimas tada yra netuščias, ir jie turi idėjos draugų, kurių draugystė yra laimės dalis šiame gyvenime...

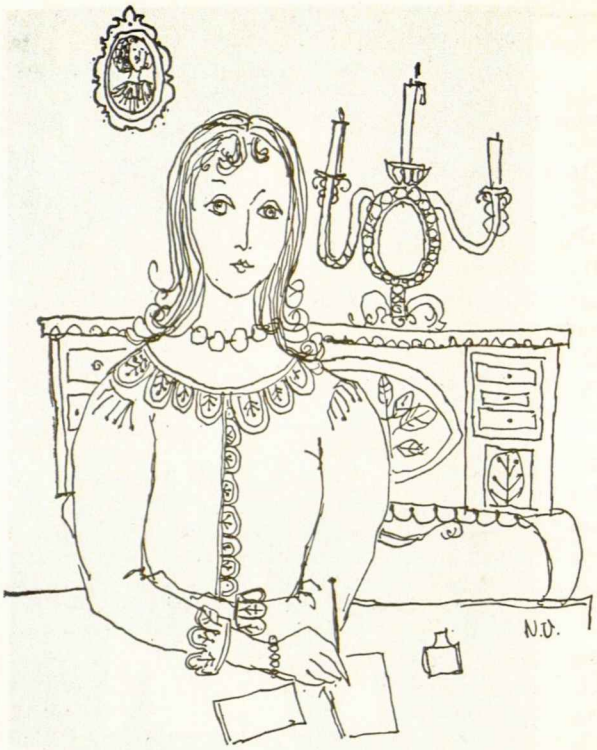

PADAVIMAS APIE PADAVIMĄ

SELMA LAGERLOEF

Vertė Alb. Baranauskas

(Tęsinys)

Kitą kartą ji buvo parvykus namo Kalėdų švenčių. Vieną vakarą jie išvažiavo toli į svečius per tamsią sniego pūgą. Kelionė buvo nuobodi ir varginanti, kokią tik galima įsivaizduoti. Arkliai žingsniu kasėsi priekin. Pūgai šėlstant, ji valandų valandas išsėdėjo rogėse, mąstydama apie padavimą. Kai jie pagaliau pasiekė tikslą, mergaitė jau buvo sugalvojusi pirmąjį skyrių, kuriame vaizduojamas Kūčių vakaras kalvėje.

Ir koks tai buvo skyrius! Jos pirmasis, ir daugelį metų vienintelis... Pradžioje jis buvo parašytas eilėmis, nes mergaitė užsimojo kurti ciklą poemų, kaip vėliavininko Stolo. Ilgainiui planas pasikeitė, ir vienu kartu net kilo mintis padavimą taikinti scenai. Iš Kūčių nakties ji padarė pirmąjį veiksmą. Tačiau, nepavykus nė šiam bandymui, mergaitė nutarė padavimą apdirbti romano forma ir perrašė pirmąjį skyrių proza. Jis išėjo labai ilgas, užėmė net keturiasdešimt ranka rašytų puslapių, kai tuo tarpu daug vėliau, jau galutinėje redakcijoje, užteko devynių.

Po keleto metų prisidėjo antras skyrius; jame buvo pasakojama apie balių Borgo dvare ir apie vilkus, kurie vijosi Gestą Berlingą su Anna Stjernhek. Šį skyrių ji sukūrė visai negalvodama, kad jis galėtų įeiti padaviman, o tik kaip atsitiktinį dalykėlį, skirtą perskaityti nedideliam pobūvyje. Pobūvis betgi neįvyko, ir apsakymas buvo nusiųstas į Dagens Nyheter. Po kiek laiko jį grąžino autorei, kaip laikraščiui netinkamą. Tiesą pasakius, jis netiko niekur — dar visiškai trūko meninio apdirbimo. Rašytoja ėmė sukti galvą, ką daryti su šiuo po nelaiminga žvaigžde gimusiu apsakymėliu. Ar negalima jo įterpti padaviman? Tačiau tai juk atskiras, savyje išbaigtas dalykas. Jis atrodys ne vietoje tarp likusios dalies, surištos tampresne intryga. O gal nebūtų labai bloga, pagalvojo jinai, jeigu visi padavimo skyriai išeitų panašiai savyje išbaigti? Atrodo sunku, tačiau galima pamėginti. Gal tai paliks spragas veikale, bet, antra vertus, tai duotų knygai daugiau turtingumo ir jėgos.

Taigi, buvo atlikti du svarbūs dalykai: galutinai nusistatyta, kad knyga bus romanas, ir kad kiekvienas jos skyrius išeis savistovus — tačiau tuo dar nebuvo daug laimėta. Asmuo, kuriam dvidešimt antrais amžiaus metais atėjo mintis parašyti padavimą apie Vermlando kavalierius, dabar artinosi trečiosios dešimties, o tebuvo parašyta nedaugiau, kaip du skyriai. Kur dingo tiek metų? Ji baigė mokytojų seminariją ir jau kelinti metai mokytojavo Landskronoje; daug kuo domėjosi ir daug kuo užsiėmė, gi padavimas liko nerašytas. Žinoma, per tą laiką susirinko nemaža medžiagos, tačiau kodėl jai buvo taip sunku visa tai perkelti ant popieriaus? Kodėl neateidavo įkvėpimas? Kodėl plunksna keliavo taip lėtai ir nenoriai? Ji tais laikais pergyveno daug tamsių valandų, net ėmė tikėti, kad romanas niekada nebus parašytas ir lygino save su tarnu, užkasusiu duotą talentą, nepadėjusiu pastangų jį panaudoti.

Ėjo šimtmečio devintoji dešimtis, realistinės kūrybos žydėjimo laikas. Ji gėrėjosi didžiaisiais meistrais ir nė nepagalvojo, kad kūryboje būtų galima vartoti kitokį išsireiškimo būdą, negu tas, kuriuo jie naudojosi. Savyje ji vis dėlto aukščiau statė romantikus ,tačiau romantizmas buvo miręs, ir ji neketino grįžti prie jo formų, nė kalbos. Nors mergaitės galva buvo pilna istorijų apie vaiduoklius ir audringą meilę, apie nuostabaus grožio damas ir nuotykių ieškančius kavalierius, ji stengėsi tai aprašinėti nuosaikia realistiška proza. Jai trūko įžvalgumo. Kas nors kitas jos vietoje būtų tuoj supratęs, kad tai neįmanoma.

Kartą jinai sukūrė porą skyrių kitokiu stiliumi. Vieno veiksmas vyko Svartsje kapinėse, kitas buvo apie senąjį filosofą dėdę Eberhardą ir jo prieštikybinius raštus. Ji rašė juokaudama, su daugybe "ach", "o", beveik ritmiška proza, ir pastebėjo, kad šitaip sekasi daug geriau — net pajuto įkvėpimą. Tačiau, baigusi tuos du skyrelius, juos atidėjo į šalį. Jie tebuvo parašyti juokais. Knygos juk negalima rašyti tokiu stiliumi.

Bet, atrodo, padavimui jau buvo visai įkyrėję laukti. Jis pagalvojo panašiai, kaip anuomet, prieš

išsiunčiant ją į pasaulį: "Dabar turėsiu įdiegti šitai apakėlei didelį ilgesį, kuris jai atvers akis."

Ilgesys atėjo šitaip: dvaras, kur ji gimė, buvo parduotas. Ji nuvažiavo tėviškės pamatyti paskutinį kartą prieš tėviškei pereinant svetimo asmens nuosavybėn. Vakare, prieš paliekant Morbaką galbūt jau visam laikui, ji nužemintai pasižadėjo rašyti knygą savo nuosavu stiliumi ir pagal savo kuklias pajėgas. Tai neprivalėjo būti koks nors šedevras, kaip ji tikėjosi prieš tai. Žmonės, galbūt, juoksis iš tos knygos, tačiau ji vistiek turėjo ją parašyti — sau pačiai, kad išgelbėtų iš tėviškės tai, kas dar buvo galima išgelbėti: brangias senąsias istorijas, nerūpestingų dienų ramybę ir gamtovaizdį su ilguoju ežeru ir melsvomis uolomis.

Tačiau ji, vis dar turėjusi vilties išmokti rašyti taip, kad skaitytojas noriai imtų jos knygą į rankas, dabar turėjo išsižadėti savo giliausio troškimo. Tai buvo didžiausia tuometinio jos gyvenimo auka.

Po poros savaičių ji vėl buvo namie Landskronoje ir, atsisėdusi prie rašomojo stalo, ėmė kurti, dar tikrai nežinodama, kas tai bus, tačiau dabar jau nesibaugino skambesnio žodžio, šūkterėjimo ar klausimo. Ji nutarė daugiau nesivaržyti savo vaikiškumo, nė svajonių. Šitaip pasiryžus, plunksna pradėjo lėkti beveik pati savaime. Jai sukosi galva, ji nesitvėrė džiaugsmu. Štai, šitoks — tai rašymas! Nepažįstami daiktai ir mintys arba, geriau sakant, dalykai, kurių prieš tai niekad nenujautė savyje, dabar veržėsi popierin. Puslapiai pildėsi tokiu greitumu, apie kokį ji nė nesvajojo. Tai, ką parengti prieš tai reikėjo mėnesių, net metų, dabar buvo atlikta per porą valandų. Tą vakarą ji parašė apsakymą apie jaunosios grafienės kelionę Levėno ežero ledu ir apie potvynį Ekebyje.

Kitą popietį ji sukūrė sceną, kur kaulų gėlos palaužtas vėliavininkas Rutgeris von Erneclou mėgina keltis iš lovos ir šokti La cachucha, o sekantį vakarą — istoriją apie senąją panelę, važiavusią aplankyti šykščiojo Brobio pastoriaus. Dabar ji tikrai žinojo, kad šitaip galima parašyti visą knygą, nors neabejodama, kad niekas neturės kantrybės jos skaityti.

Tačiau nevisus skyrius buvo galima taip parašyti vienu atsikvėpimu. Kiti reikalavo ilgesnio darbo, o kūrybai ji tegalėjo pašvęsti trumpas popiečio valandėles. Po pusės metų, skaičiuojant nuo dienos, kurią ji pasidavė romantizmui, tebuvo parašyta maždaug tuzinas skyrių. Pagal apskaičiavimus, knyga tegalėjo būti užbaigta per tris ar keturis metus.

1890 m. pavasarį vienas laikraštis paskelbė apysakos konkursą. Apimtis buvo nurodyta apie šimtas spaudos puslapių. Gera proga padavimui, kuris norėjo būti papasakotas ir išvestas į pasaulį! Per rašytojos seserį padavimas ją paragino nepraleisti šios galimybės. Atsirado būdas patikrinti, ar tai, kas buvo parašyta, tetiko į krepšį. Laimėjus premiją, būtų laimėta daug kas, gi nelaimėjimas tereiškė pirmykštę netikrą būklę. Ji nebuvo priešinga dalyvavimui konkurse, tačiau taip maža tepasitikėjo savimi, kad niekaip neįstengė apsispręsti. Pagaliau, aštuonias dienas prieš nustatytą prisiuntimo datą, ji nutarė išimti iš romano penkis skyrius, labiau, negu kiti, surištus tarpusavyje, ir su jais mėginti laimę.

Tačiau šie skyriai, toli gražu, nebuvo galutinai paruošti. Trys atrodė dar šiaip taip, bet likusiųjų tebuvo apybraižos. Be to, reikėjo viską švariai perrašyti. Prie viso to prisidėjo dar viena kliūtis, būtent, kad tuo metu rašytoja buvo ne namie, o svečiuose pas seserį ir švogerį, kurie dar tebegyveno Vermlande. Žmogus, trumpam atvykęs pas pasiilgtus gimines, negali leisti laiko prie rašomojo stalo. Ji turėjo rašyti naktimis ir išsėdėdavo iki ketvirtos valandos ryto. Pagaliau teliko viena para iki termino, o dar trūko dvidešimties puslapių. Lyg tyčia, tai dienai jie buvo pakviesti į svečius, kur turėjo nakvoti. Savaime aišku, jai reikėjo vykti drauge su kitais. Kai po vaišių nakčia ji atsisėdo rašyti čia svetimoje vietoje, jai pasidarė nejauku — dvaras, kur jie dabar svečiavosi, buvo tas pats, kuriame kadaise gyveno piktasis Sintramas. Likimas keistu būdu ją atvedė čia kaip tik tą naktį, kai ji turėjo rašyti apie Sintramą, besisupantį kėdėje. Pakėlusi akis nuo darbo, ji klausėsi, ar kartais salione negirdėti supamosios kėdės lingavimo ,tačiau visur buvo tylu, o kai laikrodis išmušė šeštą, penki skyriai jau buvo užbaigti.

Po pietų jie prekiniu garlaiviuku išplaukė namo. Kelyje jos sesuo įpakavo rankraštį, užantspaudavo tam tikslui iš namų paimtu laku, užrašė adresą ir apysaką išsiuntė laikraščiui.

Tai buvo vieną iš paskutinių liepos mėnesio dienų. Rugpiūčio pabaigoje laikraštis įdėjo žinutę, kad atsiųsta per dvidešimt apysakų, tačiau pora iš jų taip sujauktos, kad redakcija negalės priimti konkursan. Tada ji nustojo laukti sprendimo, gerai žinodama, kieno apysaka buvo tokia netvarkinga.

Vieną lapkričio popietę ji gavo keistą telegramą, pasirašytą trijų seminarijos draugių, kurioje tebuvo žodžiai: "Džiaugsmingas pasveikinimas".

Jai labai prailgo laukti kitos dienos vidudienio, kada atėjo Stokholmo laikraštis. Paėmusi jį į rankas, ji ilgai kažko jieškojo ir tik paskutiniame stulpelyje pagaliau rado žinutę smulkiu šriftu apie tai, kad ji laimėjo premiją.

Kam kitam gal tai nebūtų buvęs didelis dalykas, tačiau jai tai reiškė, kad galės atiduoti visas jėgas pašaukimui, kurio taip ilgėjosi.

—oOo—

Prie viso šito maža tegalima pridėti. Padavimas, norėjęs išeiti į pasaulį, dabar jau gerokai priartėjo prie savo tikslo. Jis bent galėjo būti parašytas, nors tai dar turėjo trukti keletą metų.

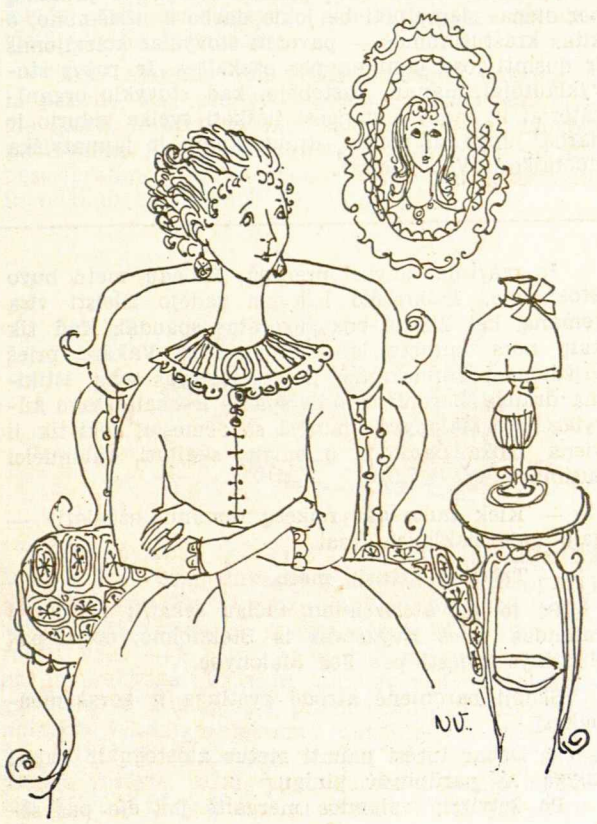

VISI ATGAL Į STOVYKLAS

14 AUTORIŲ PASISAKYMAI DĖL VASAROS STOVYKLŲ

Kodėl mes važiavome stovyklauti?

"Tylus miškelis prie Atėnų, kur rinkdavosi graikų jaunimas pasiklausyti Sokrato ir Platono išminties, tapo pasaulio mokyklų židiniu. Mūsų gi vasaros stovyklos yra lietuviškosios minties židiniai, kurie kaitina jaunųjų širdis. Ir tai vieninteliai, kuriuos jaunimas dar mielai lanko" (kun. Ign. Urbonas). "Vasaros stovyklos ypač naudingos mūsų moksleiviams ateitininkams, mat, jos sukuria lietuvišką aplinką ir ją palaiko jaunime. Be to, stovyklos visus suartina, padeda augti ir stiprėti draugiškumo ryšiams" (Dalilė Valančiūtė).

"Nors stovyklų tikslai, kaip ideologinis jaunųjų stiprinimas, lietuviškos aplinkos sudarymas ir palaikymas yra labai vertingi ir kilnūs, tačiau didmiesčio jaunimui pirmon eilėn reikalingas poilsis, nes per kiaurus metus jį vargina miesto triukšmas ir gatviu užesys. Jei mūsų jaunimas bus sveikas, gajus ir tvirtas, tada daugiau ir organizacijose nuveiksime" (E. Blandytė). "Augantiems jaunuolio plaučiams stovyklose geriausia proga pakvėpuoti grynu gamtos oru, nes per visus mokslo metus jis pakankamai pritraukia benzinu užnuodyto miesto oro" (J. Damušienė).

"Aišku, visi stovyklautojai būtų labiau patenkinti, jei stovyklose galėtų jaustis daug laisviau, netektų klausytis paskaitų ir būtų daugiau laisvalaikio. Tačiau dabartinėse sąlygose tai būtų perdidelė prabanga" (Vcl. Kleiza). "Ateitininkų stovyklos nėra tik linksmas, nerūpestingas laiko praleidimas gamtoje ,pasilinksminimai, sportas. Į stovyklas jaunimas suvažiuoja ir auklėtis religiškai, tautiškai. Tačiau čia stovyklauja jaunimas, todėl stovyklose linksma, smagu ir jaunatviška" (kun. Vcl. Martinkus).

"Kraštutinumas būtų paleisti stovyklose jaunimą per dienas slampinėti be jokio darbo ir užsiėmimo, o kitas kraštutinumas — paversti stovyklas kolegijomis ir dusinti jose jaunimą per paskaitas. Ir patys stovyklautojai, manau, pastebėjo, kad stovyklų organizatoriai ir vadovai stengėsi jieškoti sveiko vidurio ir darbą jungė su poilsiu, draugiškumu ir jaunatviška nuotaika" (Vcl. Kleiza).

Greitai prabėga dienos stovykloje su malda, giesme, daina, pasilinksminimais, paskaitomis, sportu ir jaunatviškais krykštavimais. Giedri, jaunatviška ir ryžtingumo kupina nuotaika išlydi stovyklautojus naujam darbui. Ne vienam ašarėlė nurieda per veidą, kai atsisveikindami pasikeičia adresais ir taria: "Ligi pasimatymo ateinančią vasarą".

Kun. Vaclovas Martinkus

Suolai be atramų ir ilgos paskaitos

"Pagal stovyklos tikslus reikia derinti ir programos. Iki šiol stovyklų programa nebuvo perkrauta. Tik, kartoju, reikia daugiau ideologinės ir lituanistinės dalies. Jaunimas mėgsta ir ideologinius bei lituanistinius dalykus, o ne vien tik apie meilę girdėti... Tačiau visa "sunkioji tematika" reikia jaunimui perteikti ne matematišku šaltumu, bet gyvai, vaizdingai, lengvu stiliumi ir populiariai, jį patį įtraukiant į paskaitas pokalbių ir klausimų formoje" (kun. Alfa Sušinskas, MAS dvasios vadas).

"Visa stovyklos programa turėtų eiti praktinio mokymo linkme. Kiekvienas turėtų stovykloje ko nors išmokti. Taigi programoje turėtų būti 1. Ideologiniam stiprinimui — jų pačių referatai ir diskusijos, ideologinių ir lituanistinių žinių mokymas ir patikrinimas. 2. Dainos ir lietuviški žaidimai. Tesiog nustatyti, kiek dainų kiekvienas turi išmokti. 3. Mokymas plaukimo, pirmosios pagalbos teikimo, sporto etc. Mergaites mokyti kambarius, virtuvę dailiai ir skoningai sutvarkyti. Berniukams, jeigu tai galima, duoti šaudyti į taikinį. Žinoma, tik iš sportinių ginklų ir lankų, kad stovykla nepavirstų laidotuvių pro-

---

Jo rašytoja, gavusi premiją, Kalėdų metu buvo Stokholme. Laikraščio leidykla žadėjo išleisti visą romaną, kai tik jis bus paruoštas spaudai. Kad tik kaip nors surastų laiko jį parašyti! Vakare, prieš grįždama į Landskroną, ji viešėjosi pas seną, ištikimą draugę, baronienę Adlersparre ir skaitė savo kūrybos. Jos Malonybė klausėsi su dėmesiu, kokį tik ji viena moka parodyti, o baigus skaityti, valandėlei susimąstė.

— Kiek laiko dar reikėtų romanui užbaigti? — galų gale paklausė jinai.

— Trijų ar keturių metų.

Po to jos atsisveikino, tačiau sekantį rytą, dvi valandas prieš išvykstant iš Stokholmo, atėjo pasiuntinys kviesti pas Jos Malonybę.

Senoji baronienė atrodė ryžtinga ir gerai nusiteikusi.

— Dabar turėsi paimti metus atostogų ir baigti knygą. Aš parūpinsiu pinigų.

Po ketvirčio valandos mergaitė jau ėjo pas seminarijos vedėją prašyti, kad surastų jos vietai pavaduotoją.

Pirmą valandą ji sėdėjo traukinyje, tačiau dabar nevažiavo tollau, kaip į Vermlandą, kur puikiuose namuose gyveno jos draugai, inžinierius Otto Gumaelius ir jo žmona. Jie priėmė rašytoją savo pastogėn, apsupdami ją darbui reikalinga ramybe ir priežiūra beveik per visus metus, kol buvo užbaigta knyga. Galų gale ji galėjo rašyti nuo ryto iki vakaro! Tai buvo laimingiausias jos gyvenimo laikotarpis.

Tačiau padavimas, užbaigtas prieš rudenį, atrodė keistokas. Jis buvo iškykęs, nesuvaldomas ir neprotingas; kai dėl vidinio ryšio, tai ir ten reikalai neatrodė geresni — visi skyriai tebuvo, kaip ir pirmiau, linkę eiti kiekvienas savo keliu. Padavimas neišėjo toks, koks norėjo būti. Visa jo nelaimė, kad teko taip ilgai bastytis, laukiant, kad kas nors jį papasakotų. O jeigu dabar jam dar stokojo klusnumo ir drausmės, tai, aišku, dėl to, kad autorė buvo tokia linksma, galėdama jį rašyti.

(Pabaiga)

cesija... Amerikiečių stovyklose tokie šaudymai labai praktikuojami" (kun. Ign. Urbonas).

"Prisiminus dainas stovyklose, turiu pastebėti, kad šiemet studentų stovyklose dainos nebe taip linksmai skambėjo ir nebevisi dainavo, tačiau tai ne nutautėjimo ženklas — dainos jau perdaug nudainuotos, nusibodusios ir verkiant reikia naujų" (Elona Marijošiūtė). "Gi Marianapolio moksl. stovykloje dainos įtraukiamos į dienos programą, duodami dainos žodžiai ir po to mokomasi melodijų. Regis, daugelis pramoko naujų dainų, nors newyorkietės suposmavo: vėl su gitara kunigs Martinkus dainuoti varo popiet, o mūsų gerklės, seniai užkimę, varlių balseliais ima atsiliept"... — (kun. V. Martinkus).

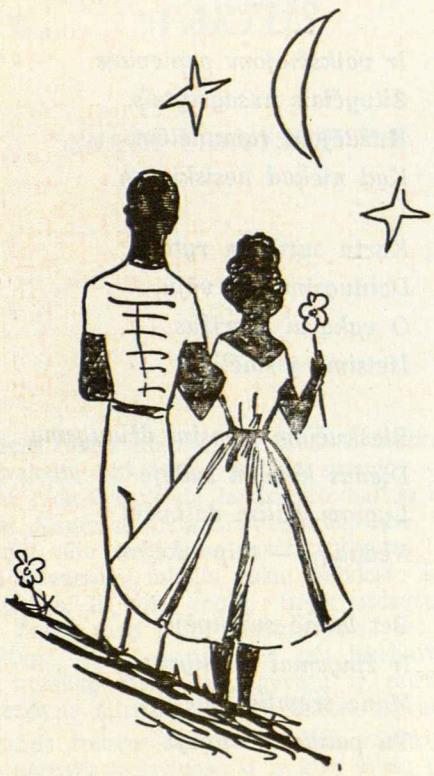

"Grįžtant prie stovyklų programos, turiu pastebėti, kad stud. stovykloje programa šiemet buvo perkrauta. Ir tie, kurie sąžiningai paskaitas lankė, daug naudos negavo, nes girdėtos medžiagos nebesuspėjo gromuliuoti" (Elona Marijošiūtė).

"Tą patį ir aš galiu patvirtinti. Paskaitos, paskaitos ir nėra galo... Skundėsi ne vienas klausytojas, nuo susilenkimo ir ilgo sėdėjimo trindamas nugarą... Sėdėti aštuonias valandas ir klausytis paskaitų ir diskusijų ant kietų, be atramų suolų, aš neskaitau jokiu poilsiu. Norėčiau, kad sekančiose stovyklose laisvalaikis būtų ilgesnis negu dvi valandos, kaip šiemet turėjome" (Antanas Polikaitis).

"Vyručiai, nors daugelis ir nusiskundė stud. stovyklos programos perkrovimu, manau, kad poilsiui laiko tikrai pakako. Vienintelis pageidavimas būtų — geresnis maisto pagaminimas..." (Vida Matusaitytė). "Nors man pačiam ir neteko patirti, bet girdėjau nusiskundimų dėl maisto. Tai reikėtų sutvarkyti ir tokių nesklandumų vengti. Šiaip asmeniškai ryškesnių trūkumų nepastebėjau, nes stovykloje trumpai buvau ir mažiau kontakto su stovyklautojais turėjau, nes "štabe" miegojau" (P. V. Vygantas).

"Teisybė, tų trūkumų visur pasitaiko. Buvau Marianapolyje. Ten programa buvo labai įvairi. Temas paskaitoms paruošė MAS CV ir Marianapolio stovyklos vadovybė. Abu projektai paruošti labai paskubomis. Reikėjo daugiau auklėjimo dalykų. Kai kurie paskaitininkai kalbėjo labai prašmatniais žodžiais ir niekas nesuprato. O kiti paskaitininkai pasižadėjo, o neatvyko. Kur sąžiningumas? Kitais metais kad to daugiau nebūtų" (tėv. Vikt. Gidžiūnas, OFM, At-kų Federacijos dvasios vadas).

"Man gi teko vadovauti mergaitėms Marianapolyje. Miela ir malonu buvo dirbti. Visi patenkinti, džiugūs, nuotaika gera. Programa buvo visai patenkinama. Teko pastebėti, kad moksleiviai labai džiaugėsi kun. prof. St. Ylos, tėv. J. Vaišnoros, MIC, kun. dr. V. Cukuro paskaitomis. Ak žinia, jaunieji visada labiau mėgsta linksmąją programą" (Irena Banaitytė).

Vakar vakarėlį komendantas barė...

"Pats svarbiausias stovyklos veiksnys, nulemiąs ir jos pasisekimą — vadovybė. Ligi šiol čia daugiausia dirbo ir reiškėsi jaunimas. Gerai, kad dar padėjo keletas vyresniųjų. Bet vis dėlto, kaip ten bebūtų, stovyklos vyriausio vadovo pareigoms reikalingas prityręs, griežtas, autoritetingas, vyresnio amžiaus žmogus. Mergaitėms būtina vyresnio amžiaus moteris vadovė" (E. Blandytė).

"Juk negalime užmiršti, kad į stovyklas suvažiuoja trapiausias Dievo tvarinys — bręstantis žmogus. Jis pilnas dvasinių audrų, jieškantis dėsnių, kurie padėtų jo mintims kelią surasti. Į šį dvasinį jaunuolio pasaulį ir turi nukrypti visas mūsų dėmesys. Šitam reikalui stovyklos vadovybėje reikia turėti gerų pedagogų ir net psichologų, kurie, pažindami ir suprasdami jaunuolį, galėtų tinkamiau auklėti jo valią. Tik auklėjimas, o ne skubūs kaltinimai ir itarinėjimai ugdo ir stiprina jaunuosius" (J. Damušienė).

"Aš gerbiu ir įvertinu vyresniuosius, tačiau būtų taipgi gražu, kad moksleiviai patys palaikytų stovyklos tvarką, o gerą elgesį laikytų ateitininkiškos garbės dalyku. Reikėtų stengtis, kad vyresniųjų priežiūra kuo mažiausiai būtų reikalinga, o tvarką, drausmę ir gražų susiklausymą palaikytų patys moksleiviai" (Sigitas Leimonas).

"Šisai stovyklų vadovybės klausimas svarbus ir ta prasme, kad ateityje galėtume sukurti vadovavimo gaires ir dėsnius. Ligi šiol čia reiškėsi daugiau pionieriškos jėgos, kurios nuvedė net prie vieno kito nesusipratimo. Šis klausimas reikalauja griežtesnio ir veiklaus sprendimo" (V. Vygantas).

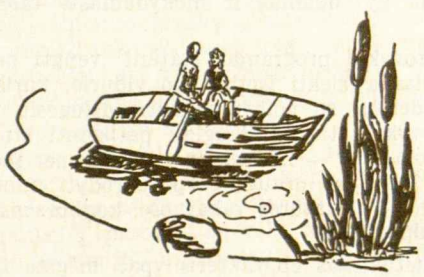

"Visi matome, kad mums trūksta vadovaujančių žmonių. Tam būtų tinkamų ir energingų asmenų, bet jie neparuošti. Po stovyklos šį klausimą mes tarpusavyje diskutavom ir nusprendėm, kad reikia suruošti bent 4—5 dienų vadų kursus, kurie teoretiškai ir praktiškai patiektų jaunimo vadams reikalingų žinių ir tinkamomis priemonėmis jų asmenybes nuteiktų kilniajam jaunimo auklėjimo ir vadovavimo darbui. Kaip girdėti, naujoji Stud. At-kų S-gos Centro Valdyba tokius vadų kursus planuoja ir rengia. Sėkmės ir palaimos jų darbui, kuris galėtų su-

stiprinti ne vien mūsų stovyklų programas, tvarką, drausmę, bet ir visam ateitininkiškam veikimui atneštų didžios naudos" (Dalilė Valančiūtė).

"Tinkamiau paruošti ir nuteikti jaunimo vadai stovyklose ir visoj ateitininkiškoj veikloj gali atnešti daugiau bendro, kolektyvinio džiaugsmo, nuotaikos ir ideologinio spinduliavimo. Mūsų stovyklose ar didesniuose jaunųjų susibūrimuose bendrąją nuotaiką užmuša "išskirtinė draugystė", kuri šalinasi nuo bendrojo būrio ir ryžtasi kurti sau atskiras programas... Draugiškumo ir bendros nuotaikos nepalaiko tie, kurie visą laiką vaikštinėja kaip "susiūti" ir nenori niekuo prisidėti prie bendros nuotaikos, žaismo ar pokalbių. Aišku, dalykai žymiai skaudesni, kai taip "susiūti" vaikštinėja net vadovybės štabo nariai, pačios pareigos pašaukti kurti, ugdyti ir išlaikyti bendrąjį džiaugsmingumą, žaismą, jaunatvišką nuotaiką ir džiugesį. Vadų kursai galėtų atverti daugeliui akis ir jaunąjį idealizmą įkinkytų darbui, kuris visus jungia, džiugina, suriša ir veda idealo keliu" (V. Kleiza).

Ir vėl grįžtame namo

Šit, kaip mirguliuoja 14 autorių pasisakymai dėl moksleivių ir studentų vasaros stovyklų. Pasisakymai tikri, nuoširdūs, nemeluoti, draugiški. Jie nieko nenori užgauti, įskaudinti, o tik tarpusavy pasidžiaugti laimėjimais ir jieškoti būdų sklandesniam darbui. Iš klaidų mes mokomės ir tiesiame geresnius kelius ateičiai.

ATEITIES redakcija maloniai dėkoja 14 autorių, atsiuntusių pastabų, nuomonių ar pageidavimų mūsų stovyklų reikalais. Tokių ilgesnių ar trumpesnių pastabų atsiuntė: tėv. Vikt. Gidžiūnas, OFM, vyr. Federacijos dvasios vadas, kun. Alfa Sušinskas, MAS dvasios vadas, kun. Vaclovas Martinkus, kun. dr. Ignas Urbonas, Jadvyga Damušienė, Vaclovas Kleiza, P. V. Vygantas, Elona Marijošiūtė, Dalilė Valančiūtė, Antanas Polikaitis, Irena Banaitytė, Vida Matusaitytė, E. Blandytė ir Sigitas Leimonas. Iš jų minčių, pastabų ir sudurstėme šią vasaros stovyklų apžvalgą.

Viską suvedus krūvon, iš šitų mielųjų 14 autorių pasisakymų galėtume padaryti šias išvadas:

1. Moksleivių ir studentų vasaros stovyklos yra labai naudinga ir prasminga ateitininkiškos veiklos priemonė. Jos sustiprina ateitininkų ideologinį gyvenimą ,patiekia daug vertingų lituanistinių žinių, išmoko lietuviškų dainų, žaidimų, sukuria bendrą lietuvišką aplinką ir nuotaiką, kurios jaunimas taip pasigenda gyvendamas ir mokydamasis tarp svetimųjų.

2. Stovyklų programas statant ,vengti perkrovimo, o visada siekti išmintingo vidurio, kuris darbą gražiai derina su poilsiu, bendru džiugesiu ir žaismu. Stovyklos turėtų daugiau patikrinti stovyklautojų ideologines — lituanistines žinias, per metus išmoktas, leisti jas draugų tarpe parodyti minėjimuose, meno — literatūros vakaruose, konkursuose, pasilinksminimuose.

3. Lietuviškas charakteris ypač mėgsta ir brangina sutartinį džiaugsmą ir žaismą, kuris trykšta iš mūsų šokių, dainų, žaidimų, sąmojingų pasakojimų etc. Išskirtinė draugystė, šalinimasis nuo bendrojo dalyvių pulko užmuša sutartinį žaismą ,suskaldo jį į mažytes skeveldras, nebeturinčias ryšio su visa grupe. Todėl moksleivių ir studentų stovyklose reikia palaikyti, ugdyti ir tobulinti sutartinį visų džiaugsmą, draugiškumą ir nuotaiką.

4. Stovykloms reikia iš anksto ir planingai pasiruošti, stovyklautojus registruoti, į stovyklas priimti tik savus narius, kuriems yra brangi ir miela mūsų idėja, tvarka ir drausmė. Stovyklos dalyviams pravartu išduoti stovyklautojo knygutė, kur būtų atžymėti jo laimėjimų, konkursų, programų taškai, stovyklavimo metu parodytas elgesys ir drausmingumas.

5. Visi ateitininkai giliai vertina ir remia pastangas įsigyti savą stovyklavietę, kur būtume tikri šeimininkai, o ne kampininkai. Tada palankiau išsispręstų vieta, laikas, programos ir kitokie organizaciniai reikalai.

6. Visi moksleiviai ir studentai, įvertindami stovyklų auklėjančią įtaką, turi vasarą jose dalyvauti ir aktyviai programose reikštis.

7. Moksleiviai ir studentai dėkingomis širdimis prisimena praėjusių stovyklų organizatorius, vadovus, rėmėjus, svečius ir bičiulius, kurie stovyklaujančiam jaunimui parodė meilės, širdies, atsidėjimo ir aukos.

Ateitininkiški idealai nugali visus sunkumus, o sujungtos rankos padeda pakelti sunkią ateitininkiško darbo naštą.

Visiems ligi pasimatymo kitos vasaros stovyklose!

J. Gerdvilienė

T I K Ė J A U

Margai žydėjo pievos,
Kai mudu susitikom.
Laimėj ištirpo dienos,
Abu tik pasilikom.

Ir vaikščiojom papieviais
Žilvyčiais nusagstytais.
Kuždėjom ramunėlėm,
Kad niekad nesiskirsim.

Kartu sutiksim rytą,
Dainuosime su vėju,
O vakarui sugrįžus
Išeisime į smėlį.

Riešku čiom semsim džiaugsmą
Dienas krūvon sudėję.
Lygiom dalim dalinsim
Nedalią, — taip tikėjau.

Bet laimė sutrupėjo
Ir žingsniai išsiskyrė.
Mane tremtis lydėjo,
Tu palikai tėvynėj.

PRO NAUJOJO GYVENIMO VARTUS

ENATA SKRUPSKELYTĖ

Vėlinės tokios liūdnos, bet jaukios. Blaškosi šimtai žvakelių ankstyvoj rudens sutemoj, o žmonių šešėliai juda čežančiais lapais pro baltus beržų kamienus. Kapinėse tokia ošianti, tamsi tyla. Tik kartkartėmis vėjo sūkuriuose sušnara šlapias lapų auksas, o nevaržomi minčių takai išsiklosto tai šiapus, tai anapus. Ir tada, rodos, netik uždegtum gelsvą vaško žvakę tarp baltų chrizantemų, bet ir ranka pasiektum brolį, seserį, kurie jau iškeliavo. Vėlinių metu nutrūkę ryšiai tarp gyvųjų ir mirusiųjų vėl užsimezga ir mirties paslaptis darosi suprantamesnė.

Visada žmogus stengėsi mirties misteriją išsiaiškinti. Senovės lietuviuose, o ir kitų tautų proseniuose, yra daug apeigų ir papročių, susijusių su mirties momentu, kurie parodo pirmykščio žmogaus pastangas suprasti tuos paslaptingus dalykus. Apeigos, papročiai, burtai, užsilikę iš pagoniškųjų laikų, turi tautinės kultūros žymių, todėl ir dabar įdomūs.

Mirtis yra nelaukta, nemaloni, nekviestoji viešnia. Norėtum nujausti, įspėti jos artėjimą, bet žmogaus jėgos neįstengia tai padaryti. Bandoma spėti iš įvairiausių gamtos reiškinių, iš naminių gyvulių laikysenos. Nykus ir liūdnas šuns staugimas mėnesienos naktimis visuomet sukelia nejaukią nuotaiką, baiminimąsi kažko. Jei šuo naktimis kaukia nuleidęs galvą, tai kas nors tuose namuose ar apylinkėj mirs. Ypatingai šunes, su dviem šviesiom dėmelėm antakiuose, matą mirtį ir ją loją, kaip svetimą žmogų. Mirtį nujaučią ir paukščiai: jei gegutė dažnai atskrenda prie kurių namų ir kukuoja, jei naktį prie namų ima aimanuoti pelėda ar apuokas, jei varnos nutūpia ant namų stogo arba praskrisdamos per jį krankia, reiškia, kad netoliese vaikščioja mirtis.

Įdomūs ir įsitikinimai, susiję su ligonio mirtimi. Kai mirtis jau būdavo arti ir ligoniui jokios vilties pagyti nebuvo, norint sumažint žmogaus kančias, siela buvo viliojama į laisvę: atidaromos durys ar langai, kad jai lengviau būtų keliauti. Siela, nors nematoma, bet vaizduojamasi beveik medžiaginė: su dideliu rūpestingumu nušluostomi aprasoję stiklai ar nuvalomi langų rėmai, kad jai nekliudytų.

Žmogui mirus, vėlė kurį laiką dar yra netoliese ir, varpų skambėjimo vedama, pradeda savo kelionę ten, kur jai skirta. Kai kur tikima, kad ta kelionė ilga ir apie tai dainuojama:

Dūsavo dūšia iš kūno eidama:
Kur aš nakvosiu pirmąją naktelę?
Vidur lango tarp dviejų stulpelių,
Ten aš nakvosiu pirmąją naktelę.

Ir taip ji nakvoja vidur grabo, vidur vartų, vidur lauko, vidur girios ir pagaliau septintąją naktį "vidur dangaus tarp dviejų angelų".

Artimieji liūdi iškeliavusiojo, verkia, norėdami parodyti, koks brangus ir mylimas buvo tas žmogus. Buvo manoma, kad velniai pyksta, kai jiems ugnis ašaromis gesinama. Verkė mirusiojo, kad vėlė neviliotų pasilikusiųjų į aną pasaulį.

Visiems žinomos gražios lietuviškos raudos. "Kam numirei?" klausia raudotojos, "ar šeima nedidelė ir nedarbšti, ar žirgas buvo nedailus, ar sakalai nelakūs? Ir giminę plačią turėjai, ir turtingas buvai. Ko tau prireikė, ko neturėjai?"

Raudose artimieji kreipiasi į anksčiau mirusius ir prašo, kad jie pasitiktų ir globotų dar neapsipratusį. Prašo, kad atidarytų vėlių vartelius, paimtų už baltų rankelių, pasodintų į vėlių suolelį. Tikėta, kad mirusieji įsikūnija medžiuose, ir taip duktė prašo mirusią motiną: "Išauk, močiute, aukštam kalnely. aukštam kalnely balta liepele", arba: "Mano vėlių martele, mano ledų lytele, aukštu kalneliu palydėtojėle, kokiais žiedeliais pražydėsi, kokiais lapeliais lapuosi?"

Mirties deive buvo laikoma Giltinė. Ją vaizdavosi, kaip moterį, kaulėtu veidu, balta paklode apsisiautusią. Keliaudavo ji tais takais, kurie veda pas mirštantį ligonį. Ją ir žmonės matydavę, kelio besiklausiančią. Ligonio kambarin įsibrovus, ji pasidarydavo nematoma ,tačiau kiekvienas galėjo jausti, kad ji jau atėjo.

Savo mirusius lietuviai laidodavo iškilmingai, pačiais geriausiais rūbais, ypač jauni žmonės buvo laidojami su visu išeiginių rūbų puikumu. Į karstą buvo įdedama maisto ir įvairių kasdieninių reikmenų, tarytum, jie ir pomirtiniame gyvenime jam bus reikalingi. Šalia karsto kape būdavo statomas molinis ąsotis su alumi. Rūkoriams dėdavo į grabą pypkę ir tabokinę. Ką dirbo koks darbininkas ar amatininkas gyvendamas, tokiais ir įrankiais jį aprūpindavo po mirties. Moterims duodavo siūlų ir adatą, vaikams žaislų. Įdėdavo ir pinigų, kad galėtų savo vietą žemėje išsipirkti.

Laidotuvių nuotaikos labai įvairios. Čia raudose įpinama gražiausi jausmai ir didelis liūdesys išsiskiriant, čia, grįžus namo, keliama puota, valgoma ir geriama. Prieš pradedant valgyti, atskirdavo dalį mirusiajam ir pasakydavo jam linkėjimus. Taip pat buvo aukojama deivei Žemynėlei ir jai pristatoma naujoji vėlė.

Trečią, ketvirtą, šeštą, devintą ar keturiasdešimtą dieną po mirties artimieji ruošdavo vaišes, į kurias pakviesdavo mirusiojo vėlę. Kartais tokie paminėjimai būdavo daromi spalio mėnesį. Per šią šventę susirinkusieji graudžiai verkia ant kapų, kur moterys apgarbsto mirusius ir išskaičiuoja jų dorybes, darbus ir ūkiškus sugebėjimus.

Bendras visų mirusiųjų paminėjimas būdavo daromas Vėlinėse. Tikėta, kad Visų Šventų naktį, tuoj po pirmųjų gaidžių, visos vėlės yra paleidžiamos iš skaistyklos ir gali laisvai klajoti. Tada jos eina aplankyti tebegyvenančių savo giminaičių arba pasibastyti po tas vietas, kur anksčiau gyveno. Gyvieji negali vėlių matyti, nebent būtų dvasiaregiai. Tačiau, jei ilgai žiūrėtum per piršto žiedą, kaip senovės burtai sako, tai jas išvystum, bet taip daryti nepatartina. Vėlinių vakarą galima esą atpažinti nebežymius, jau apleistus kapus: toje vietoje žybčioja švieselės. Visų Šventų vakare nereikia niekur be reikalo eiti, nes tada vėlės vaikščiojančios. Palijus, kai kelias šlapias, gerai įsiklausius, galima girdėti, kaip vėlės, eidamos per purvyną, pliaukši. Vėlinių naktis visados esanti lietinga: dangus verkia, o kartu trukdo ir žmonėms vaikščioti, kad nedrumstų ramybės vėlėmis, sugrįžusioms į šį pasaulį.

Daug šių burtų, apeigų ir papročių siekia žilą senovę. Iš jų matyti, kad mūsų protėviai tikėjo, jog žmogaus gyvenimas nesibaigia su keliasdešimt metų išgyventų žemėje. Gyvenimas eina ir toliau, tik kitoje, gyviems nepasiekiamoje, vietoje. Iškeliavusiojo vėlė neapleidžia žemėje likusių, bet palaiko ryšius su jais ir sudaro lyg tą pačią, vis didėjančią šeimą. Tą pačią mintį išreiškia ir senas užrašas kaimo kapinaitėse Lietuvoje: "Nebijokit mūsų, mes tėveliai jūsų".

Lietuvis pomirtinį gyvenimą vaizdavosi laimingą, šviesų, kur nors ant aukšto kalnelio, bet ne tamsiam požemy, kaip sakė senovės graikai. Į tą kalną po mirties kopia visi, o ten vyksta teismas. Ir dabar kaimo kapinės dažnai yra ant kalnelių, lyg stengiantis padėti vėlei dalį kalno kopti.

Krikščionybei atėjus į Lietuvą, senieji papročiai ir apeigos dar ilgai vyravo žmonių širdyje. Tačiau krikščionybė, pačius papročius kartais nedaug tepakeitusi, atnešė naują, krikščionišką dvasią, nors dar ilgą laiką senieji lietuviški papročiai buvo įsipynę į krikščioniškąjį lietuvio gyvenimą.

Vėlinėse laikomos gedulingos šv. mišios už mirusius. Grįžus namo, keliamos vaišės, lyg primenančios tas, į kurias seniau buvo kviečiamos mirusiųjų vėlės ir jos vaišinamos. Vaišių metu giedamos giesmės ir kalbamas rožančius.

Yra užsilikęs paprotys Vėlinėse vaišinti elgetas. Sudėjus maistą ant stalo, namų šeimininkas leidžia per visų rankas degančią žvakę ir visi kalba Visų Šventųjų litaniją. Po to šeimininkas su žvake apeina tris kart apie elgetoms skirtus valgius, paskum šeima susėda valgyti. Nuvažiavus bažnyčion, maistas išdalinamas elgetoms, kurie meldžiasi už šeimininkų mirusius artimuosius.

Tokiu būdu Vėlinėse prisimename tuos, kurie jau baigė šios žemės kelionę. Prisimindami artimuosius, prisimename ir tuos, kurie užgęso vieniši, benamiai ar be draugų. Vėlinėse per gedulingas šv. mišias kyla dangun gyvųjų maldos ir prašymai už mirusius: "Viešpatie, nežiūrėk jų silpnybės, bet suteik jiems amžiną atilsį".

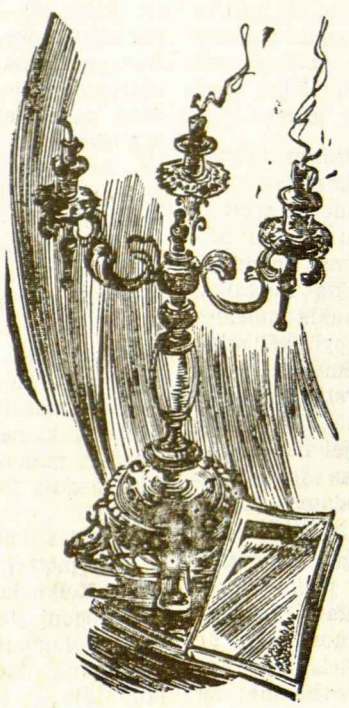

STUDIJŲ IR IDEOLOGINIO LAVINIMOSI DIENOS

RUDUO — darbingiausias studento metų laikas. Pailsėję ir pasidžiaugę vasaros atvanga, įgavę naujų jėgų, renkamės į universitetų sales akademiniam darbui. Tačiau akademinis darbas reikalingas ir ideologijai pagilinti. Rudens susirinkimai tam yra tinkama auditorija. Akademikas be sąmoningų, pasaulėžiūrinių pagrindų pasidaro apdulkėjusi enciklopedija, besielis žinių lagaminas ir net priešingos ideologijos kovos laukas. Ateitininkų organizacijai šiuo metu reikia netik Kristų išpažįstančių, bet ir už Jį veikiančių, sąmoningų ir aktyvių žmonių. Todėl tenelieka nė vieno studento bei moksleivio, kuris šį rudenį liktų neperskaitęs "Ateitininkų Ideologijos" nuo viršelio iki viršelio ir jos nenagrinėjęs susirinkimuose.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS IR MES

ATEINANTIEJI 1956 metai bus mūsų organizaciniame gyvenime gal vieni iš tų, kada ateina nauja ateitininkų karta ir pasuka organizacinį gyvenimą viena ar kita kryptimi. Ateinantieji metai bus reikšmingi tuo atžvilgiu, pareikalaus daug pasišventimo bei aukos. Pradėdami juos, susikaupkime ir pasiryžkime savo organizacijai duoti ko nors naujo bei turiningesnio. Kur naujuosius metus besutiktume, ar ateitininkų rateliyje, ar Lietuvių Bendruomenės parengime, sutiktume juos su atitinkama rimtimi ir pasiryžimu — ateitininkiškai.

VADŲ KURSAI — VADAMS

JAU KURIS LAIKAS, kai studentai sielojasi, kad jų organizaciniam gyvenimui trūksta vadų, sugebančių vadovauti tiek moksleiviams, tiek studentams. Pagaliau naujoji centro valdyba ėmėsi konkrečių žygių per ateinančių Kalėdų atostogas surengti specialius vadų kursus. Į kursus bus siunčiami daugiau pasižymėję ir organizacijoje gerai užsirekomendavę studentai ir abiturientai. Manome, kad tie kursai bus vienas atsakymas į mūsų organizacinį renesansą. Dar daugiau: tikimės, kad tokių pasiryžėlių bus daug, kad jie pateisins į juos dedamas viltis ir bus netik šaunūs organizatoriai, bet ir sąmoningi Gyvosios Dvasios nešėjai.

PIRMININKŲ IR KAPELIONŲ SUVAŽIAVIMAS

PIRMĄ kartą Amerikoje šaukiamas SAS draugovių pirmininkų ir dvasios vadų suvažiavimas Clevelande. Kad tokio suvažiavimo seniai reikėjo, gali pasakyti tas, kas rūpinasi studentiškų vienetų akcija bei religiniu gyvenimu. Tais reikalais rūpintis, ieškoti naujų kelių yra kiekvieno nario pareiga, bet ypatingai tų, kurie stovi vieneto priekyje. Todėl reikia sveikinti SAS centro valdybą ir linkėti, kad tame suvažiavime dalyvautų tiek pirmininkų ir kapelionų, kiek sąjungoje yra draugovių.

O KAIP SU SKAITYMU?

PRAĖJUSIAME "Ateities" numeryje skaitėme apie ateitininko knygų pasaulį; kokias knygas skaityti ir kodėl reikia mokėti skaityti. Daugelis pradedančių rašyti dejuoja, kad sunku surasti temą, ją išvystyti, sklandžiai surikiuoti žodžius ir kt. Naujiesiems plunksnos darbininkams norėtųsi čia atverti vieną mažą paslaptį: jei neskaitai — nerašysi. Galėti išreikšti mintį raštu, reikia būti netik geros valios jaunuoliu, bet ir atitinkamai pasiruošusiu, apsiskaičiusiu. Daug gerų norų yra dingusių vien dėl to, kad stokota pasirengimo. Todėl nors ir keistai skamba posakis "išmok skaityti", bet, mielas ateitininke, žinok, kad labai mažas procentas net ir akademinio išsilavinimo žmonių moka skaityti... Taigi pasinaudodamas rudens vakarais, paskirk bent pusvalandį savo skaitybai. Nustebsi, kaip greitai Tavo siela praturtės!

STUDENTAI IR ABITURIENTAI

Galėtume sudaryti geroką sąrašą tų baigusiųjų vidurinę mokyklą ateitininkų, kurie dingo tarp moksleivių kuopos ir studentų draugovės. Čia tenka priminti tiek moksleiviams, tiek akademikams: nelaukite vieni kitų pusiaukelėje. Draugovės turėtų įtraukti naujuosius studentus į darbą, o "fuksai" nesileisti gaudomi, bet ateiti ir įsijungti į savo būsimųjų kolegų tarpą. Vieni kitų juk taip esame reikalingi! Esame vienos organizacijos nariai ir to paties idealo nešėjai; būkime tad tiek sąmoningi, kad pajėgtume perkopti mažą organizacinį formalumą ir pasijusti esą drauge.

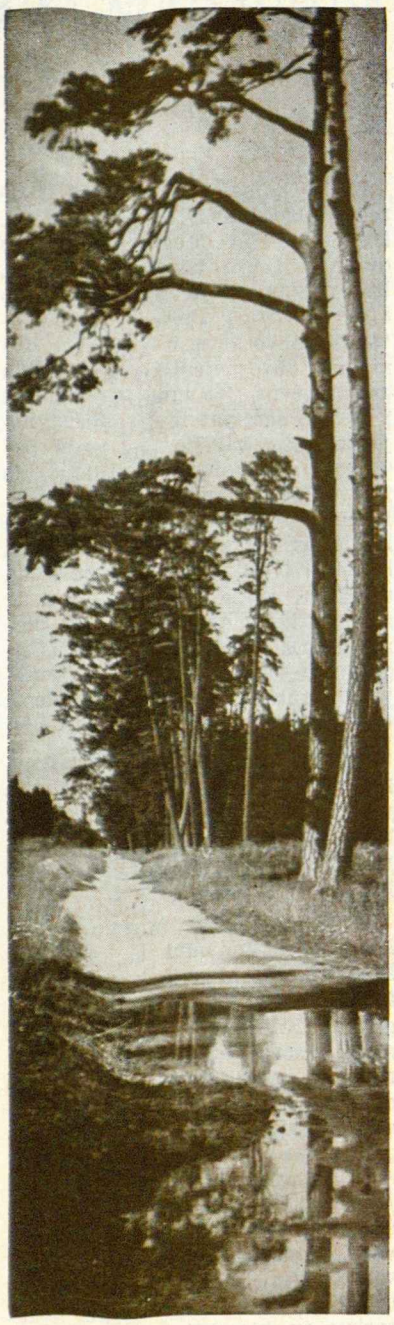

K. DAINYTĖ

N E L I Ū D Ė K

Tu žinai, kad aš ateisiu.

Gal lašais rudens lietaus.
Gal sparnais juodos nakties.
Gal siūbavimu šakų,
Ar bangom auksinio lauko,
Kada vėjas varpom plauko
Ir myluoja žemės vaisių.

Lauk manęs. Ateisiu.

AŠ KLAUSAU TĖVŲ

EGIDIJUS VALAITIS

Kai*) kunigėlis ir seselės mus rengė išpažinčiai ir pirmajai šv. komunijai, jie daug aiškino apie dešimtį Dievo įsakymų. Atrodo, kad daugiausia jie mums kalbėjo apie ketvirtąjį Dievo įsakymą — **"Gerbk savo tėvą ir motiną".** Kai mums buvo neaišku, ką reiškia gerbti tėvus, jie mums sakė, kad į tą žodį sutelpa: myleti tėvus, užjausti juos, kai jie bus kada pavargę, susirūpinę, mandagiai su jais kalbėti, visuomet jų klausyti. Klausyti tėvų ne tik tada, kai jie ką įsako, reikalauja, bet ir tada, kai jie tik kokį norą, pageidavimą tepasako, reikia stengtis tuojau ir su noru išpildyti, ir kiekvieną dieną melstis už tėvus, kad Dievas ilgai juos sveikus laikytų čia žemėje, o mirus leistų mums vėl visiems kartu danguje būti.

Dievas net įsakymu reikalauja klausyti tėvų. Kaip turiu pildyti visus kitus Dievo duotus įsakymus, taip lygiai turiu pildyti ir ketvirtąjį — gerbk savo tėvą ir motiną.

Iš tikybos mes mokėmės, kad Kristus, gyvendamas šioje žemėje kaip žmogus, buvo paklusnus savo tėvams. Neseniai aš skaičiau knygą "Pažvelkime į Mariją". Ten daug rašoma apie Marijos gyvenimą ir apie Kristų, kai jis buvo dar visai mažas, kai augo pas tėvus, kai gyveno jaunuolis ir suaugęs vyras su Motina Marija ir Šv. Juozapu. Jis visuomet buvo jiems labai malonus, geras ir paklusnus. **Kristus paliko mums pavyzdį:** koks jis buvo su savo tėvais, tokie ir mes turime būti. Jis klausė savo tėvų, ir mes turime jų klausyti.

Daug kartų pastebėjau, kad kartais mamytė vienaip galvoja apie kokį nors dalyką, o tevelis kitaip. Ir jie visuomet paklauso vienas kito. Pvz., mamytė nori baigti butą sutvarkyti: ji skuba, ruošiasi, plauna. Tėvelis pasako, kad reikia eiti į krautuvę supirkti produktų. Nors mamytė norėtų pirma baigti plauti kambarius, bet ji tuojau viską palieka ir skubina su tėveliu produktų pirkti. Arba, šit, tėvelis pasiruošęs mašiną plauti, viską tam darbui jau susinešęs. Mamytė pasako, kad vyresnieji vaikai išeina į ansamblio repeticiją, o mažiukus tėvelis turi nuvesti į parką. Tėvelis nė žodžio nepasako, tuojau viską vėl padeda į vietą ir, paėmęs mažiukus vaikus, eina į parką. Todėl ir aš pagalvoju, kad jie, jau dideli būdami, klauso vienas kito, tai ir aš turiu jų klausyti.

Aš matau, kad **tėvai mane myli.** Tėvai nori man tikrai gero. Kartais tuo metu ,kai tėvai man liepia ką nors daryti, man taip to nesinori, atrodo, kad tėvai manęs visai nesupranta, neatjaučia ir nebeatsimena, kai jie buvo mano metų. Aš taip nepaprastai nenorėjau mokytis pianinu skambinti. Man atrodė, kad daug geriau man būtų lauke ilgiau pažaisti, pasikalbėti su draugais ar kokią knygą paskaityti. O tėvai man liepė sėstis prie pianino ir mokytis tokius nepaprastai nuobodžius dalykus. Ir tik dabar, po trijų metų, man ir pačiam taip smagu, kad galiu ką nors paskambinti, kai ateina mano draugai, arba ir savo broliukams, tėveliams. Ir esu dabar jiems dėkingas, kad mane vertė mokytis.

Dažnai norėčiau eiti į kiną arba pas savo draugus televizijos žiūrėti. Tėvai gi liepia eiti anksti gulti. Kartais man atrodo, kad jie manęs taip nesupranta. Bet žinau, kad **tėveliai tikrai geriau žino.** Jei neičiau anksti gulti, neišsimiegočiau. Nemiegojęs ir mokykloje, ir namie būčiau susiraukęs, neatydus, blogai mokyčiausi, visiems užkliūčiau. Kai noriu eiti į kiną, tėvai gerai pažiūri, koks filmas eina. Ir sekmadieniais, kai esu laisvas nuo pamokų, jei geras filmas, leidžia išeiti. Man kartais taip liūdna būna, kai mano draugai eina, mane vadina, o tėvai manęs neleidžia. Bet jie geriau žino. Gal prisižiūrėjęs bet kokių filmų, aš būčiau piktesnis, blogesnis. Aš žinau, kad tėvai mane labai myli ir nenori man blogo.

Kartais taip noriu iš knygyno parsineštą knygą ilgiau paskaityti, o tėvai man liepia pamokas ruošti. Tuo tarpu būna kiek liūdna. Bet vėliau aš ir pats džiaugiuos, kad paklausiau tėvų. Ir mokykloje smagu, kai nėra baimės ir rūpesčio, kai mokytojas klausia, ir gal vėliau kada gyvenime reikės tu žinių, ką dabar mokykloje mokytojai duoda išmokti namuose.

Vakare, kai kalbu vakarines maldas, stengiuos prisiminti, **kaip praleidau tą dieną.** Tada pagalvoju, ar buvau mandagus su savo tėveliais, mokytojais, draugais, broliukais ir visais, kuriuos tą dieną buvau susitikęs. Man pačiam būna smagu, kad dieną praleidau gerai, kad tėvų klausiau. Tada žinau, kad mano Angelas Sargas nebuvo tą dieną nuliūdęs, kad jis globos mane ne tik per tą naktį, bet ir per visas mano gyvenimo dienas. Aš ir pats meldžiuos ir prašau savo Angelą Sargą paskatinti visuomet klausyti savo tėvų. Ir jis man padeda klausyti tėvų.

*) **Egidijus Valaitis,** Adomo Jakšto MA kuopos narys, MAS Chicagos Apygardos Valdybos paskelbtame rašinio konkurse laimėjo pirmąją premiją. Čia jo rašinį ir spausdiname.

• *Jaunam žmogui nieko nėra pavojingesnio, kaip slampinėti diena iš dienos be darbo ir neturėti jokio metų plano.*

Petrarka

• *Laikas yra tiek vertas, kiek ir Dievas.*

Šv. Bernardas Sienietis

• *Trumpas yra mūsų gyvenimas, bet labai prasmingas: jame yra įausta amžinybė. Laimingas žmogus, kuris supranta šios tiesos prasmę.*

Šv. Pranciškus Salezietis

• *Aš ir pavojus esame dvynukai, bet aš esu už jį stipresnis.*

Cezaris

• *Prasidedančių, trunkančių ir besibaigiančių metų tekmėje Kristus sakramentiniu buvimu ir veikimu toliau gyvena Bažnyčioje. Ir kas nori Kristuje būti ir gyventi, tas kartu su Bažnyčia turi švęsti ir kartoti Viešpaties gyvenimą.*

Benediktas Baur, O.S.B.

NAUJI DIPLOMAI — NAUJI KELIAI

Ona Eringytė Bachelor of Arts laipsnį įgijo Notre Dame of Maryland universitete. Studijavo chemiją. Studijų metu priklausė įvairioms stud. organizacijoms ir ateininkiškoj veikloj gražiai dirbo kaip vyresniųjų moksl. atkių globėja.

Dangyra Laukytė Bachelor of Arts laipsnį gavo Illinois universitete. Studijavo ekonomiją, priklausė stud. ekonomijos klubui, Newman klubui, LSS, SAS, 1954-55 m. Urbanos stud. at-kų draugovės sekr.

Zenonas Prūsas Syracuse universitete, medžio masės ir popieriaus technologijos skyriuje, gavo magistro laipsnį ir išvyko kaip tyrimų inžinierius dirbti į Mead Corp. Chillicothe, Ohio. Gimnaziją baigęs 1939 m. Utenoje.

ŠALKAUSKIS PRAEITIES NUOTRUPOSE

Kapelione, aš "neįkertu" Šalkauskio

Besimokant Biržų gimnazijoje, mokinių, ypač ateitininkų, tarpe vis su didžia pagarba nuskambėdavo prof. St. Šalkauskio vardas. Nemažai jo straipsnių jaunesnieji užtikdavome Ateityje, o vyresnieji — Židinyje.

Mūsų kapelionas kun. Juozas Lomanas, patsai gerokai linkęs į filosofinius klausimus, mėgęs knygą ir plačiai apsiskaitęs, išleidęs filosofinę studiją — "Quo vadis, modernioji Europa?", per pamokas kai ką pats paskaitydavo iš Šalkauskio raštų, o dažniausiai liepdavo patiems namie pasiskaityti.

Kartą kapelionas, norėdamas patikrinti mūsų dėmesį Šalkauskiui, paklausė klasėje mokinį:

— Ar skaitei "Ateityje" Šalkauskio straipsnį apie lietuvių tautos uždavinius?

— Kapelione, šeštadienį pradėjau skaityti ir atsimušiau kaip į sieną... Nieko nesupratau — tik principai, idėjos, sąveikos, ugdymas, nusiteikimai...

— Jo galvelė dar neišneša, — šaukė balsai iš suolų.

— Reikėjo galvą su šlapiu rankšluosčiu apsivynioti — būtum geriau supratęs, — šaipėsi ir mergaitės.

Kapelionas nusijuokė ir pasakė:

— Visiems reikia dar gerokai padirbėti: Šalkauskis — kietas riešutas.

"Žydelis" kalba ateitininkų konferencijoje

1930 — Vytauto Didžiojo metais keletas Biržų gimnazijos abiturientų sumanėm pirmą kartą patraukti Kaunan. Visus viliojo tenai vykstančios iškilmės, o ateitininkus — birželio 19, 20 ir 21 d. šaukiamas tretysis ateitininkų kongresas 20 m. organizacijos sukakčiai paminėti.

Pasiekiame Kauną ir, kiek pavėlavę, patenkame į vasaros teatrą miesto sode, kur jau prasidėjusi ateitininkų konferencija.

— Broleli, mes ne čia patekom, — bakstelėjau draugui į pašonę ir jau vadinau laukan. — Žiūrėk, scenoje vos girdimu balsu kalba koks tai žydelis su barzdele...

— Kad gi tu ir žioplas! Ar nepažįsti, čia kalba prof. St. Šalkauskis, — apramina mane draugas ir pataria atydžiau klausytis.

— Tai čia Šalkauskis, kurio straipsnius kapelionas patardavo skaityti! Su tokia smaila barzdele, akys siaurai prapjautos, kai kalba, vos girdėti jo silpnas balselis, dažnokai sausai nusikosi, todėl dauguma žiovauja, į šalis dairosi, kuždasi, tik keletas žilstelėjusių priešakyje klausosi, atmetę apiplikusius pakaušius, — mąsčiau sau vienas ir mano vaizduotėje gerokai jau "krito" Šalkauskis, gimnazijos suole apipintas skaidria aureole.

Kitą dieną gerokai stebėjausi, kai visi konferencijos dalyviai bėrė Šalkauskiui padėkos ir pagarbos žiedus, vadino didžiu mokslininku ir ateitininkų sąjūdžio ideologu. Jis gi kukliai visiems dėkojo ir linkėjo žygiuoti Vytauto Didžiojo ir šv. Augustino pramintaisiais keliais. Tada mano akyse vėl pakilo Šalkauskio markė, kuri vakar buvo kiek susvyravusi.

Po metų dėkoja už atneštą knygą

Vienas stud. teologas pasiskolino iš Šalkauskio knygą, reikalingą jo diplominiam darbui. Po egzaminų studentas nunešė knygą profesoriui atgal, o neradęs jo namie, paliko bute.

Po metų atvažiuoja tasai studentas, dabar jau kunigas, į Kauną ir autobuse susitinka su Šalkauskiu, kuris maloniai jį prakalbina, pasiteirauja, kaip sekasi pastoracinis darbas, po to džentelmeniškai padėkoja už grąžintą knygą, pernai rastą jo bute.

Kunigas, susitikęs savo draugus, nustebęs sakė:

— Tokios atminties ir tokio džentelmeniškumo reta rasti. Aš turėjau jam dėkoti, prisiminti paliktąją knygą, o čia jisai man nuoširdžiausiai dėkoja ir džiaugiasi pernykščiu įvykiu.

Profesoriau, gal aš jus trukdau?

Šalkauskio džentelmeniškumu visi žavėdavosi ir klausdavo vienas kitą, iš kur jisai to išmoko.

Užsuka kartą pas Šalkauskį stud. teologas pasitarti apie savo diplominį darbą, kalbasi apie reikalingą literatūrą. Šalkauskis, kad ir nebūdamas teologas "ex professo", maloniai apie viską šneka, pataria, rodo tuo klausimu literatūrą. Po geros valandos studentas atsikvošėjęs paklausė:

— Atsiprašau, profesoriau, gal aš jus trukdau?

Tada Šalkauskis šyptelėjo lūpų kraščiukais, pažiūrėjo studentui į akis ir pratarė:

— Tai nieko, kolega, mano paskaita kaip tik dabar jau baigiasi...

Studentas, pasipuošęs raudonais veideliais, atsiprašo Šalkauskį ir greitai spaudžia namo.

A. Drugelis

SPORTAS

RAŠO
P. GANVYTAS

HARLEM GLOBETROTTERS

Pasaulyje plačiausiai žinoma krepšinio komanda yra Harlem Globetrotters, kurią sudaro vien juodosios rasės atstovai. Vieneto sportininkai žaidė Vokietijos lauko stadionuose, rodė krepšinio meną Algerijoje ir kitose šiaurinės Afrikos šalyse, su pasigėrėjimu jų žaidimą sekė turkai, japonai, egiptiečiai.

Prieš 28 metus Illinois universitetą baigęs čikagietis Abe Saperstein suorganizavo krepšinio komandą ir pradėjo važinėti po įvairias Amerikos vietoves. Pradžioje jiems tekdavo žaisti į daržines panašiose salėse, pajamos buvo menkos, ne kartą šaltis ir alkis kankindavo. Pasiryžimas ir savim pasitikėjimas stiprino ir jie pradėjo garsėti. Sakoma, kartą, įvažiavę į mažą miestelį Shelby, jie susidūrė su eile ginkluotų vyrų, kurie jiems įsakė ir grąsino rungtynes pralaimėti. Išsigandę negrai žengė į miestelio centrą, kur juos pasitiko antra ginkluotų vyrų grupė. Šie, tačiau, liepė rungtynes laimėti, kitokiu būdu jų gyvybei bus didelis pavojus. Ir žaidėjai stovėjo prieš dilemą. Tada Saperstein greitai suskaičiavo tų 2 grupių pajėgumą ir, pastebėjęs, kad antrosios grupės sąstatas stipresnis. Jis savo negrams liepė rungtynes laimėti. Išvykstant juos išlydėjo dėkingi antrosios grupės vyrai, tuo apsaugodami žaidėjus nuo kitų užpuolimo.

Kelias į pačias sportinio pasaulio viršūnes buvo sunkus, bet ilgainiui atsiektas. Jei 1927 metais susiorganizavusiai grupei priklausė tik keletas žaidėjų, tai dabar žinomi bent 3 Harlem Globetrotter vienetai, keletas antrinių klubų, kuriuose rengiamas prieauglis. Prie šių prijungtini dar keli vienetai, prieš kuriuos Globetrotters nuolat žaidžia.

Važinėdami po pasaulį jie neturėtų priešininkų, mat, jie nežaidžia prieš mėgėjus, todėl jie su savim vežasi savo priešininkus. Šių tarpe matome eilę garsių krepšininkų, pvz., Bevo Francis, savo laiku Amerikoje labai išgarsintą jauną krepšininką. Tos priešininkų komandos naudoja įvairius komerciniu aspektu palankius vardus.

Be šių nuolatinių priešininkų, pavasarį ši garsioji komanda žaidžia rungtynių seriją su tais metais kolegiją baigiančių žaidėjų rinktine. Jie važinėja po garsesnius Amerikos miestus ir ten demonstruoja savo meną. Iki šiol negrams pavyko visas serijas laimėti. Garsiausiojo sezono metu (1952/3 metais) iš 274 rungtynių jie pralaimėjo tik 7.

25 metų jubilėjų švęsdami (1952 m.), Globetrotters stebino 4 milionus žiūrovų. Tais metais jie sukorė 83,000 mylių. Šie skaičiai jų nestebina, nes kiekvienais metais jie kartojasi. Minėtais metais jie turėjo virš 4 mil. dol. pajamų. Sapersteino prekybinis sumanumas labai aiškiai ryškėja, jei priminsime, kad pirmaisiais metais jų pajamos siekė 6,000 dol., kas sudaro ½ mokesčio už dabartinius telefoninius pasikalbėjimus. Vien transporto išlaidoms ši organizacija išleidžia apie 370,000 dol. į metus.

Jei pirminis interesas ir yra prekybinis, tai visgi negalime užmiršti teigiamų aspektų, kurie charakterizuoja šios komandos pasireiškimą.

Uolumu ir geru pasirodymu jie yra puikus Amerikos propagandos ginklas ir efektingiausias krepšinio populiarintojas pasaulyje.

Daugelis šią komandą skaito geriausiu krepšinio vienetu pasaulyje. Tačiau toks galvojimas prasilenkia su tiesa. Negalime ginčyti, kad jie puikiai žaidžia krepšinį, tačiau kartu turime pabrėžti, kad yra komandų (čia ypač pažymėtinos Amerikos NBA lygos profesionalinės komandos), kurios demonstruoja geresnį krepšinį, negu Harlem Globetrotters. Pastarieji dažnai įvelia komišką elementą ir pademonstruoja puikų kamuolio valdymą pasuotėse ir driblinguose.

Daug garsių žaidėjų yra buvę šio vieneto nariais, tačiau iš jų garsiausiu tenka skaityti Goose Tatum, prieš daugelį metų basas keliavęs iš Alabamos į Arkansas sutikti ten gastroliuojančią Harlem Globetrotter komandą. Neseniai, tačiau, jis visiškai nutraukė ryšius su Harlem Globetrotters organizacija.

Paminėtinas ir nepaprastu driblingu pasižymėjęs Marques Haynes. Šiandien ir jis atsiskyrė nuo Harlem Globetrotters, su Tatum suorganizavo komandą ir ją pavadino Harlem Globemasters. Tačiau labai abejotina, kad jiems pavyks iškilti į Sapersteino komandos lygį, nes trūksta organizacinio sugebėjimo, kurį tik mažasis Saperstein galėjo pademonstruoti. Be to, jis yra baltosios rasės atstovas ir, stebint rungtynes, galima išvysti įdomų kuriozinį vaizdą. Aikštės šone sustoja eilė augštų negrų, o jų tarpe labai žemo ūgio stambus, vidutinio amžiaus baltasis. Tai Saperstein — sportinio pasaulio akyse laikomas organizaciniu genijum.

Vienetas ypač rūpinasi prieaugliu ir jo ugdymu. Juodosios rasės žaidėjai su šia komanda sujungia ir garsų vardą, todėl vadovams tenka daryti atranką. Kai jie išsirenka ir pasirašo sutartį su žaidėju, jaunuoliui moka 350 dol. mėnesiui ir visą išlaikymą. Jie važinėja maždaug 11 mėnesių, žaidžia apie 250 rungtynių ir tik vieną mėnesį ilsisi.

Susidomėjo šiuo vienetu ir Hollywoodas. Jau 2 kartus buvo rodomi filmai iš komandos gyvenimo. Jos garbė nemažėja, nes sportu besidominčiam malonu retkarčiais pamatyti įvairumu ir komiškumu pasižyminčias krepšinio rungtynes. O tą stebėtojui geriausiai patiekia Harlem Globetrotters.

DARBAI ŽMONĖS

RELIGINIS GYVENIMAS

Marijos šventovė Putname pašventinta rugpiūčio 21. Šventinimo apeigas atliko vysk. Bernard J. Flanagan, o pamokslą pasakė vysk. Vincentas Brizgys. Šventovės projektą padarė archit. K. Krikščiukaitis, statybą vedė inž. Juozas Augustinavičius, darbus prižiūrėjo Ign. Malėnas, dekoravo dail. K. Varnelis, talkinamas dail. J. Daugvilos.

Lietuviškas kryžius pašventintas Kennebunke, Me., tėvų pranciškonų vienuolyno sodyboje, netoli Liurdo grotos. Kryžiaus planus padarė archit. J. Mulokas, iš kedro medžio išpiaustė J. Ambrozaitis, statulas išdrožė D. Čibas. Šventinimo apeigas atliko prel. Pr. Juras.

Tėvas Alfonsas Bernatonis, vadovaująs lietuvių tremtinių pastoracijai Vokietijoje, lydimas kun. V. Šarkos, lankėsi Romoje ir su bažnytinės hierarchijos asmenimis aptarė lietuvių religinio gyvenimo ir socialinės šalpos reikalus. Pakeliui jis aplankė arkivysk. J. Skvirecką Tirolyje, tėvų Salezičių gimnaziją Italijoje.

Vargstančios Bažnyčios kongresas įvyko Vokietijoje, Koenigstein-Taurus mieste, rugsėjo 12—15. Kongrese nagrinėti klausimai apie bolševizmą ir jo daromus nuostolius pavergtose tautose. Buvo atstovaujamos beveik visos pavergtos tautos. Inf. Tarnybos valdytojas M. Gelžinis skaitė referatą "Krikščionybės praktiškasis vaidmuo kovoj su komunizmu". Kongresas baigtas iškilminga akademija.

Tremtinių Motinos statula, iš medžio išdrožta jauno studento, pastatyta Vokietijoje, Koenigsteine, Alberto Didžiojo kolegijos fasade. Ji skirta prisiminti dvasios ganytojams, ištremtiems ir kankinamiems bolševikų užimtuose kraštuose. Statulos autorius rengiasi kunigo darbui.

Marijos garbintojų kongresas, pritarus šv. Tėvui, šaukiamas 1958 m. Liurde, Prancūzijoje.

Vysk. Fulton J. Sheen ketvirtuosius televizijos programos metus pradėjo spalio 13 ABC — TV 8-8,30 val. vak. Jo kalbas pertransliuos 38 stotys. Ir šiemet vyskupas tęsia ciklą — "Verta gyventi".

"Šv. Petras mirė Romoje" — tvirtina Register redaktorius R. Kekeisen, lankęsis Romoje ir susipažinęs su naujaisiais archeologiniais kasinėjimais šv. Petro bazilikoje. Kasinėjimai buvo atlikti krikščioniškosios archeologijos, istorijos ir bažnytinio meno žinovų priežiūroje, kurie visi patvirtino krikščionių tradicinę nuomonę, kad šv. Petras mirė Romoje.

Krikščioniškojo auklėjimo enciklika "Divini illius Magistri", prieš 25 metus paskelbta šv. Tėvo Pijaus XI, nutiesė kelius krikščioniškojo ugdymo darbui, išryškino auklėjimo veiksnius ir jų pareigas, drąsiai pasmerkė Vokietijos nacių ir Rusijos komunistų vartojamus auklėjimo metodus, tėvų ir mokyklų teisių varžymą. Enciklikos paskelbimo sukaktį rengiasi paminėti visi katalikiški kraštai. Ypač stropiai jai rengiasi Belgijos katalikai, kur valdžia karpo ir siaurina katal. mokyklų darbą ir laisvę. Lietuvišką enciklikos tekstą galima rasti vysk. V. Brizgio redag. leidinyje "Popiežių enciklikos ir kalbos", Lux leid. 1948 m.

Šv. Augustino gyvenimą ir veikalus nagrinėja Oxford University Press išleistas veikalas — Roy W. Battenhouse — "A Companion to the Study of St. Augustine" ir Longmans New Yorke "The Young Augustine".

Krikščioniškosios šeimos klausimus svarsto Msgr. J. D. Conway knyga "What They Ask About Marriage". Knyga ypač naudinga jaunimui ir auklėtojams. Išleido leidykla "Fides", 21 W. Superrior, Chicago 10, Ill. Kaina 3,75 dol.

Dėdė Juozas (kun. Juozas Šeškevičius), Sao Paulo, Brazilija: Mano pastoracinis darbas čia labai įdomus. Žmonės daugiau dėmesio kreipia į išorinius, neesminius dalykus, kaip ir italai. Ateina kartą moteris ir prašo palaiminti jos vaikelį. "Ar krikštytas?" — paklausiu. "Ne". "Pagonių aš nelaiminu" — atsakiau... Vaikus krikštija jau gerokai paaugusius, dažnai net kelerių metų... Mano ateitininkų būrelis pamažu auga, bet reikia dar daug darbo. Nuoširdžiai sveikinu visus moksleivius ateitininkus JAV, su kuriais šiemet stovyklose nebeteko susitikti. Tejungia mus malda ir bendri ateitininkiški idealai!

ĮDOMI SUKAKTIS

Šiais metais Ateitininkų Federacija mini savo 45 metų sukaktį. Šia proga įdomu prisiminti ir vienos nedidelės knygutės sukaktį. Įdomu todėl, kad tai buvo ne įprastu būdu spaustuvėj spausdinta knygutė, bet idealisto pasiryžėlio ranka ištisai parašyta! Tai lietuvių moksleivių katalikų laikraštis 'Ateitis", išėjęs 1910 metais spalio mėnesį, prieš pasirodant spausdintai "Ateičiai". Visas sąsiuvinis buvo ano meto Kauno gimnazijos VI kl. gimnazisto Kazio Bizausko suredaguotas ir ranka parašytas. Su giliu liūdesiu tenka prisiminti, kad to redaktoriaus nebeturime savo tarpe, kaip daugelio pačių pirmųjų ateitininkų organizacijos steigėjų. Šiais metais sueina lygiai 15 metų, kai Kazys Bizauskas bolševikų buvo suimtas, kalintas Kauno kalėjime ir išvežtas, vokiečiams įsiveržus į Lietuvą.

Jis gimė ir augo Latvijoje ,kur jo tėvas tuo metu dirbo. Ten pat pradėjo eiti mokslą, bet vėliau persikėlė į Kauną, kur 1913 m. baigė gimnaziją. Kaune Kazys Bizauskas įsijungė į moksleivių veikimą, kartu su kitais įkurdamas pirmąsias ateitininkų kuopeles ir kai kurį laiką buvo Kauno ateitininkų kuopelės pirmininku.

Nepriklausomoje Lietuvoje K. B. ėjo labai įvairias ir atsakingas pareigas. Čia jis gimnazijos mokytojas, miesto valdybos narys. Kraštui veržiantis į laisvą gyvenimą, Bizauskas imasi politinio darbo. Dalyvauja lietuvių konferencijoje Vilniuje, išrenkamas Valstybės Tarybos nariu ir 1918 m. pasirašo Nepriklausomybės paskelbimo aktą. Toliau matome K. Bizauską kaip švietimo ministerį Kaune ar kaip Lietuvos atstovą svetimuose kraštuose: prie šv. Sosto Romoje, JAV, Rygoje, Londone, Hagoje. Ir visur pareigingas, plačios iniciatyvos, visuomet kūrybingas ir niekad nenustojąs jaunatviško idealizmo ir savo krašto meilės. Bolševikams užgniaužus laisvą tautos gyvenimą, K. B. nenorėjo trauktis iš savo žemės ar kokiu nors būdu taikintis prie okupantų ir keisti įprastą gyvenimo būdą. Išgirdęs, kad vienoje įstaigoje viršininko įsakymu nuimti nuo sienų kryžiai, jis nustebo: "Kodėl? Savo žemėje mes šeimininkai, ir niekur iš čia neisiu. O jei tektų mirti, tai patrėšime gimtąją žemelę".

ASP

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

KULTŪRINIS GYVENIMAS

— **Mirė Jurgis Talmantas.** Okupuotosios Lietuvos spauda praneša, kad ten miręs Jurgis Talmantas, ilgametis pedagogas, kalbininkas, vadovėlių autorius, S. Daukanto "Būdo" paskutinis redaktorius.

— **Lietuvių Vaikų Teatras** veikia Sydnejuje, Australijoje. Dabar ruošiasi pastatyti 4 veiksmų pasaką "Eglė žalčių karalienė".

— **1956 m. Dainų šventės** repertuaras jau išspausdintas ir chorams išsiuntinėtas. JAV ir Kanados lietuvių chorai šventei rūpestingai rengiasi. Bendrosios dainų šventės sekretoriato adresas: Mr. J. Kreivėnas, 1602 So. 48 Ct., Cicero 50, Ill.

— **Lietuviškų Studijų Institutas** Chicagoje šių metų semestro studijoms parinko socialinę sritį. Studijų temomis ir darbu rūpinasi inž J. Rugys, dr. Šmilga ir kun. V. Bagdanavičius, MIC.

— **Lietuvių Stud. S-gos** suvažiavimas šaukiamas Clevelande lapkričio 25—26 d.d. Sąjungai vadovauja Pr. Joga, vicepirm. — R. Mieželis, sekr. — A. Dunzila ir A. Barzdukas, ižd. — V. Valaitis, narys užs. skyr. — D. Valančiūtė, narys prie Šalpos Fondo — Br. Juodelis.

— **Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijoj** Romoje šiemet yra 16 kunigų ir 5 klierikai. Už pragyvenimą mėn. mokoma 35 dol. Adresas: Collegio Lituano, Via Casalmonferrato 20, Roma, Italia.

— **Prof. Z. Ivinskis** tarptautiniame istorikų kongrese Romoje skaitė paskaitą apie katalikybės restauraciją Lietuvoje 16—17 amžiuje. Jo mintys ypač nepatiko bolševikų istorikams, kuriuos taip globojo šeimininkai italai. Prof. Z. Ivinskis yra pirmutinis, kuris mokslinėje dirvoje susirėmė su bolševikais ir gynė Lietuvos istoriją nuo sauvalingo klastojimo.

— **Alicija Rūgytė** dviems metams išrinkta Chicagos Aukštesniosios lituanistikos mokyklos direktore. Vicedirekt. yra kun. Anicetas Tamošaitis, S. J.

— **Bern. Brazdžionis,** gyv. Los Angeles, Calif., sumania ir prityrusia ranka redaguoja iliustruotą žurnalą "Lietuvių Dienos". Žurnalas straipsniais ir iliustracijomis apžvelgia pasaulio lietuvių politinį, visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Bern. Brazdžionis baigia spaudai paruošti Lietuvių Prozos Antologijos I tomą. Abu tomai turės 1000 puslapių ir apims 100 autorių — nuo Daukanto, Valančiaus, Tatarės ligi pačių jauniausių.

— **Dr. Jonas Juozevičius,** kupiškėnas, gražiai dirbęs Panevėžio gimnazijos ateitininkuose, išlaikė visus reikalingus gydytojo egzaminus ir atidarė kabinetą Chicagoje, 6400 So. Kedzie Ave., Manor Medical Arts Bldg. rūmuose.

— **Popiežiškame Gregorianumo universitete** Romoje yra 2,500 studentų iš 58 tautų. Ten studijuoja keletas ir lietuvių ,o profesoriauja tėv. J. Liuima, S. J.

— **Adenauerio kalbų rinkinys** anglų kalboje pavadintas "World Indivisible". Išvertė Richard ir Clara Winston. Adenauerio kalbos gina krikščioniškosios demokratijos principus ir aštriai puola ateistinį komunizmą, pasinešusį pavergti pasaulį.

— **Maritaino socialinė studija** pasirodė anglų k. — "The Social and Political Philosophy of Jacques Maritain". Knyga turi 348 psl. Maritainas yra konvertitas į katalikybę.

— **Kolpingo draugija** gražiai dirba Vokietijoje. Turi skyrių ir JAV. Los Angeles mieste šiemet jie turėjo suvažiavimą ir gvildeno krikščionių darbininkų reikalus.

— **Pasitarimai auklėjimo reikalais** Baltuosiuose Rūmuose įvyks lapkričio 28 — gruodžio 1. Pakviesti ir privatinių mokyklų atstovai, jų tarpe ir katalikų.

Lietuvos istorija plačiai paliesta lenkų istoriko H. Paskewicz knygoje "The Origin of Russia". Veikalo III dalyje randami skyriai: Senoji Lietuva, Rytų slavai lietuviškoj valdžioj, Lenkų ir lietuvių unija. Lietuviški vardai ir vietovardžiai rašomi lietuviškoje formoje, pvz., Mindaugas, Gediminas, Kęstutis, Švitrigaila, Vilnius Kaunas. Veikalas turi 500 psl.

TRUMPAI IŠ VISUR

• **Viktorija Skrupskelytė** Fordham universitete rengiasi masterio laipsniui prancūzų kalboje, o Kęstutis Skrupskelis ten pat studijuoja politinius mokslus.

• **Lietuvos partizanų laišką popiežiui** buvo atspausdinęs "The Catholic Boy" balandžio numeryje. Vėliau žurnalas paskelbė konkursą: "Ką tu darytum, būdamas Lietuvoje." Gauta iš visos Amerikos 1226 rašiniai. Spalio nr. žurnalas skelbia pirmąsias keturias premijas, atkreipia dėmesį ir į kitų vaikų darbus. Pirmąją premiją laimėjo Peter J. Murray, 13 metų iš Albany, N. Y. Visuose vaikų laiškuose yra daug užuojautos ir simpatijos lietuvių tautai. Laikraštį leidžia šv. Kryžiaus vienuoliai Notre Dame, Ind.

• **Ateitininkų Federacija,** kartu su Ateitininkų Šalpos Fondu, kaip jie yra aptarti naujai perredaguotoje ateitininkų konstitucijoje, spalio 7 įkorporuota Connecticut valstybėje, o kartu ir visose kitose 47 valstybėse. Inkorporavimas atliktas ateitininkų suvažiavimo Hartforde proga.

• Gemene, Vokietijoj, tarptautinis katalikų studentų suvažiavimas rugpiūčio 6—16 buvo skirtas klausimui "Šeima dabarties pasaulyje". Pagrindinė mintis buvo padalinta į šias paskaitas su diskusijom: "Šeimos vaidmuo įvairiose kultūrose", "Šeima Islamo pasaulyje", "Šeima ir komunistiniai eksperimentai", "Vedybos ir šeima sutvėrimo ir atpirkimo tiesų šviesoje" ir "Šeima moderniojoj visuomenėj". Paskaitas skaitė: prof Lenz-Medoc, Jean-Mohammed Abd El Jalil, Herman Volk ir Dr. John Marshall.

Helsinkyje, Suomijoj, pasaulio universitetų atstovai peržvelgė pereitų metų darbus ir parengė programą kitiems metams.

• Koenigswinter, Vokietijoj, socialiniuose kursuose spalio 26—30 bus nagrinėjamos temos: "Krikščioniškosios socialinės doktrinos pagrindai", "Socialinė ir ekonominė politika socialinių principų šviesoje" ir "Socialinio draudimo klausimas".

• SCRINIUM, tarptautinės bibliografinės apžvalgos leidinys, spausdinamas Herder spaustuvėje Freiburg i. Br., Vokietijoje. Šio leidinio tikslas yra išrinkti krikščionišku požvilgiu svarbiausias naujas knygas kiekvienoje mokslo srityje.

• Eucharistinio kongreso metu Rio de Janeiro mieste įvyko Tarptautinių Katalikų Organizacijų vadovybių pasitarimas. Nagrinėta tarptautinių katalikų organizacijų veikla, peržiūrėta atskirų vienetų santykiai su nekatalikiškom organizacijom. Pasidalinus grupėmis, svarstytos sekančios problemos: kultūra ir auklėjimas, socialinis darbas, informacija, pasauliečių apaštalavimas ir masiniai sąjūdžiai, labdarybė ir migracija, darbas ir socialinės problemos.

• Pax Romana kongreso metu Anglijoj įvyko ir metinis universitetų kapelionų posėdis. Kongreso temos "Jaunojo graduanto problemos" rėmuose kapelionai svarstė savo uždavinius auklėjant ir paruošiant studentą profesiniam gyvenimui.

ATSKLEISTA KNYGA

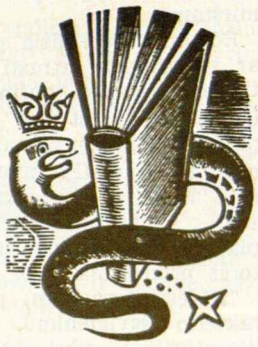

MERGAITĖ, KURI UŽMIGO BŪDAMA JAUNA

"Žmonės nė dėmesio nekreipia, kai tokia paprasta giminė išmiršta. o betgi ir jos išnykimas turi tų pačių ypatumų, kurie mus nusiaubia ir graudina, kai matome didžiūnų gimines išmirštant." Tai paties F. E. Sillanpaa žodžiai prieš pradedant pasakojimą apie Silją, jautrią ir švelnią mergaitę, išnykusią iš šio pasaulio pačiame vidurvasary, tylioje ir šviesioje Kierikkos pirtelėje, po langais linksmai bečiauškant kregždėms. Ir kai užskleidi paskutinį knygos puslapį, iš tiesų jauti, kad kažkoks graudumas laiko tave nusiaubęs, ir galvoji tada, kad Silja tik per kažkokią klaidą buvo patekusi į šią žemę, kur tiek daug vargo ir tiek maža saulės.

Bet grįžkime prie pačios knygos, prie istorijos apie "vieno seno kamieno paskutinės atžalos" gyvenimą, kurį taip gražiai aprašė suomių rašytojas Frans E. Sillanpaa. Už šį romaną, lietuviškai pavadintą "Siljos" vardu, 1939 metais Sillanpaa gavo Nobelio literatūros premiją. Knyga greitu laiku buvo išversta į daugelį kalbų. Lietuvių kalboje "Silja" pirmuoju leidimu pasirodė 1940 metais, Juozo Lingio vertime. Dabar neseniai išėjo antrasis leidimas, papildytas tomis vietomis, kurias pirmajame sovietų cenzūra Lietuvoje buvo išbraukusi.

Knyga padalinta į dvi dalis. Pirmojoje, kuri pavadinta "Tėvo" vardu, autorius pasakoja apie Siljos tėvų, Kustaa ir Hilmos Salmelų gyvenimą ir pačias jaunąsias Siljos dienas. Tai yra lyg didžiulė įžanga į pačios Siljos likimą, padedanti labiau suprasti ir įsigyventi į jaunos mergaitės nuotaikas ir visą gyvenimo eigą, suformavusią jos trapų charakterį. Antroje dalyje, pavadintoje "Duktė", Silja pasilieka gyvenime viena.

Su tėvo mirtimi Silja nustojo paskutinio savo draugo, nebeteko paskutinio atramos taško ir po to jau lygiai taip, kaip ir jos tėvas, nebegalėjo šiame pasaulyje prisitaikyti. Jos nelygi kova su negailestingu likimu tad ir užsibaigė aną sekmadienio rytą, vos dvidešimt dvejus metelius teišgyvenus.

Siljos istorija ir jos gyvenimas nepasižymi jokiais heroiškais žygiais. Per savo būtį ji keliavo paprastais žingsniais, kaip ir daugelis kitų šio pasaulio žmonių. "Per savo trumpą gyvenimą mergaitė nespėjo būti kitkuo, kaip tik žmogumi, kuris šypsodamasis pildo likimo valią" — skaitome 7 psl. Tačiau tą paprastą mergaitę ir jos likimą Sillanpaa sugebėjo neužmirštamai perduoti ateities kartoms.

Todėl šioje knygoje ne tiek svarbu pats turinys ir intryga, kiek nuotaika ir vidinis žmonių pasaulis. Intryga ir Siljos gyvenimo atsitikimai čia daugiau yra tik paveikslo rėmai, o pats paveikslas jau susidaro iš pačios Siljos sielos pasaulio, besireiškiančio ir tampriai susijusio su aplinkiniais žmonėmis ir Suomijos gamta, bet kartu gyvenančio kažkur aukščiau šios žemės ir prie jo nepritampančio. Tai vienišumo žymė, lydėjusi Siljos tėvą ir neapleidusi jo dukters iki pat mirties. Tik vienos vasaros meilė Siljoje palieka šviesesnių pergyvenimų ir vilčių, kurios, deja, viltimis ir tepasilieka.

Tačiau to savo vienišumo Silja nepavertė skausmu ir neapykanta gyvenimui. Dažnai saulės spinduliai, linksmos kregždės ir šviesios Suomijos vasaros naktys išblaškydavo jos vienišumą.

Silja nepaprastai artimai išgyvendavo gamtą. Joje ji rasdavo paguodos, per ją ji jieškodavo ir to naujojo pasaulio, į kurį ji visa savo būtybe veržėsi.

Sillanpaa savo gamtos vaizdavimu yra pasiekęs didelių aukštumų. Jo nupasakojamos Suomijos vasaros naktys nėra vien tik vaizdų derinys, bet kartu turi tiesiog realistinį pajutimą ir šiltą nuotaiką, kuri skaitytojui leidžia kartu su Silja pergyventi tų pasakiškų naktų burtus.

Sillanpaa yra puikus pasakotojas ir stilistas, tad knyga bus tikrai įdomiai skaitoma. Ne vienas gal atkreips dėmesį, kad autorius dažnai neiškenčia nuosekliai pasakodamas ir keletu sakinių vis užbėga tolimesniems įvykiams už akių, išduodamas paslaptį, kas atsitiks. Tačiau, kadangi ne intryga šioje knygoje vaidina svarbiausią vaidmenį, tas autoriaus išsiplepėjimas yra tik dar įdomesnis.

(**F. E. Sillanpaa, SILJA,** išvertė Juozas Lingis. Antrą laidą išleido "Ventos" leidykla. Knyga turi 372 psl., kainoja $4.00. Viršelio aplankas dail. V. Palio.)

J. Baužys

AR TEKĖTI UŽ SVETIMTAUČIO?

Nelė Mazalaitė romane "Negestis" vaizduoja lietuvę moterį — gyvanašlę kovoje su aplinkos peršamais viliojimais. Gyvenimas gundo: vietoj fizinio vargo siuvykloje, siūlo neabejotiną materialinį gerbūvį, vietoj liūdesio ir vienatvės — viltį į laimę. Gundymai stiprūs, ir protagonistė, nors tvirtų principų žmogus, puola, nutoldama nuo Dievo ir savo tautos. Bet sukūrusi mišrią šeimą su turtingu amerikonu, pilnos laimės ji neranda. Laimė atrodo visai arti, ji pati save įtikinėja, kad esanti laiminga, tačiau Sibire esąs vyras, Lietuvoj likusi duktė ir motina, pagaliau ir Dievo praradimas jai nuolat kelia dvasinį nerimą. Ji negali visiškai nusigręžti ir užmiršti. Bet grįžti atgal sunku. Tai padaryti ji nepajėgia net po skaudžių smūgių naujoj aplinkoj. Gresia didelis pavojus visiškai palūžti, bet ateina senas jos vyro draugas, nesąmoningai jai padeda, ir ji keliasi.

Romane nėra daug išorinio veiksmo — viskas verda žmogaus viduj. Autorė nėra tik paprasta stebėtoja: ji nežiūri į savo žmones iš aukšto bokšto, bet nusileidžia į jų sielos gelmes ir iš ten iškelia vidaus kovas.

Danguolė Gėlaitienė nėra koks nepaprastas ir neregėtas charakteris, bet autorė, atverdama jos dvasinį pasaulį, suranda personažą, pakankamą geram romanui.

Veikale nėra daugiau taip pilnai atvertų personažų. Scenon išvesta viena Gėlaitienė, o likusieji veikėjai yra tik fonas, tarsi seno graikų teatro choras. Bet šimtas gerų charakterių dar neduoda gero literatūros kūrinio. Geram romanui užtenka vieno gero personažo. Gal vienintelis rimtesnis knygos minusas yra tas, kad autorė pradžioj kalba amerikono Philip lūpomis, o tik vėliau persikelia į Gėlaitienės vidų. Tai įneša tam tikrą disonansą, kurį, tačiau toli-

mesniuose knygos pusiapiuose užmirštame.

Romanas sprendžia problemą — ar gali žmogus atrasti laimę, atitrūkęs nuo savo tautinės aplinkos ir Dievo. Svarstymui autorė nepaaukoja savo personažų literatūrinio tikrumo. Gyvenimas ir žmonės "Negesty" yra tikri ir nemeluoti. Problemos sprendimas išplaukia iš gyvenimo ir nėra autorės primetama tezė.

"Negestis" pasižymi puikiu charakterio išgvildenimu, personažai literatūriškai tikri, jų problemos nėra vien žemiška kasdienybė, bet ir giliausi egzistencijos pagrindai — tai svarbiausios teigiamos romano žymės.

(**Nelė Mazalaitė, NEGESTIS.** Išleido Liet. Knygos Klubas, 1955 m. JAV. 206 pusl., kaina 2 dol.)

V. A. Nauta

JAUNŲJŲ PLUNKSNA SPAUDOJE

Aloyzas Baronas, beletristine kūryba ir publicistiniais straipsniais kviečiąs žmogų veržtis į šviesesnius horizontus, iš širdies džiaugiasi Kultūros Fondo suorganizavimu, kuris į laisvinimo vežimą pakinkys tikrąjį arklį, galintį parvežti tėvynėn dvasinius turtus, nes "praeina karai ir marai, o tauta vis išlieka gyva ne vien tik duona, bet kultūrine dvasia" (Pakinkytas tikrasis arklys: Draugas, VIII.20).

Dalia Karaliūtė, Ateities balandžio mėn. numeryje gvildenusi Vinco Krėvės kūrybinį palikimą, Draugo "Moterų gyvenimo" skyriuje skaitytojams pristato prieš 25 metus Lietuvoje mirusią didžiąją gyvenimo menininkę Šatrijos Raganą — Mariją Pečkauskaitę. Straipsnis pavadintas — "Šatrijos Ragana — pilnutinė asmenybė". Džiugu, kad ir mūsų moksleiviai ir studentai vasaros stovyklose deramai paminėjo Mariją Pečkauskaitę ir prikėlė jos šviesų paveikslą.

Juozas Končius, mūsų bendradarbis, "Draugo" lapuose vaikšto po išmirusias gatves ir jieško lietuvių, mokančių tarpusavy gražiai pasikalbėti, pabendrauti, panagrinėti bendrus lietuvybės klausimus. Jis pataria lietuviams burtis į didesnes kolonijas, grupuotis į savas organizacijas, mokyklas, o tuomet "mūsų kultūrinis ir socialinis gyvenimas pajėgs ilgiau išlaikyti mums taip mielą lietuvišką veidą" (Išmirusios gatvės).

M. Ingelevičiūtė, gražiai besireiškianti akademinėje veikloje, viena iš "Akademinių prošvaisčių" skyriaus Drauge redaktorių, svarsto aktualų tautiškumo klausimą. Ypač ji iškelia ir išryškina tautos narių dvasinius ryšius, padedančius tautai išlikti ir kurti (Tautiškumas: Draugas).

Vytautas Vygantas, Ateities sporto skyriaus vadovas, aktyviai besireiškiąs mūsų Federacijos ir aplamai akademinės veiklos plotuose, "Akademinėse prošvaistėse", Drauge, supažindina skaitytojus su reikalavimais ir nuostatais besiekiant akademinių laipsnių (Pokoleginės studijos).

Birutė Empakerytė, mokanti sukurti patrauklių, vaizduotę kutenančių beletristinių kūrinių, Darbininko atkarpoje išspausdino ilgesnį beletristinį kūrinį — "Pavandeniui". Skaitytojai atkarpą sekė susidomėję ir laukė, "kuo čia viskas baigsis".

Tai vis jaunųjų plunksnos žiežirbos, rodančios, kad mūsų eilėse bręsta nauji kūrėjai ir spaudos darbininkai.

KNYGŲ PASAULYJE

Lietuvių prozos antologija, redaguojama Bern. Brazdžionio, jau renkama spaustuvėje. Leidžia Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje.

A. Vaičiulaičio pasakų rinkinį **Auksinė kurpelė** spausdina Venta Vokietijoje. Knyga turės apie 300 puslapių. Iliustruoja V. K. Jonynas.

Dr. Jonas Grinius, spalio 15 baigęs darbą Laisvosios Europos kolegijoje, atspėjamu laiku parašė studiją apie kryžius. Neseniai dar paruošė studiją apie sovietinę literatūrą Lietuvoje.

Liet. Enciklopedijos VI tomas jau atspausdintas. Redagavo prof. J. Puzinas. Tomas apima raides Er iki Gardino gubernija. VII tomą redaguoja Pr. Čepėnas.

Lietuvos žemėlapis, kurį leidžia Liet. Enciklopedija, greitai bus išleistas ir išsiuntinėtas prenumeratoriams.

Lietuvių muzikų vardyną leidžia Muzikos Žinios. Išleistas pirmas lankas, apimąs raidę A ligi Andriuška.

Moterų žurnalas "Moteris", redaguojamas Stasės Prapuolenytės, leidžiamas Kanadoje. Žurnalo viršelį piešė H. Žmuidzinienė. Administratorė K. Juozapavičienė.

Kun. dr. J. Vaišnora parašė veikalą "Marijos garbinimas Lietuvoje amžių bėgyje". Knygai panaudota Vatikano ir kiti archyvai. Rankraščio 400 puslapių, daug iliustracijų iš Lietuvos.

Dr. Vincas Maciūnas redaguoja Liet. Enciklopedijos tomą apie Lietuvą. Redaktorius sutelkė apie 50 bendradarbių įvairioms sritims. Tomas numatoma paruošti kitais metais.

Prof. A. Maceina Vliko Informacijos Tarnybos pakviestas paruošti lietuvių literatūros apžvalgą prancūzų kalba leidžiamam literatūros leksikonui. Darbas turi apimti 9 mašinėle rašytus puslapius ir chronologine lentelę. Panašų darbą dr. A. Maceina yra jau parašęs Vienoje išleistame austrų literatūros leksikone "Die Weltliteratur".

NAKTYS PO GRIŽULIO RATAIS

Liudas Dovydėnas atiduoda laikas nuo laiko nemažą duoklę jaunimui ir tai, be abejo, labai svarbus ir girtinas reikalas, tačiau svarbu kiek tos knygos yra jaunimui įdomios ir kiek jos vertos literatūriškai.

Paskutinioji Dovydėno knyga Naktys Karališkiuose, suskirstyta į 12 nedidelių skyrelių, vaizduoja vieno berniuko nuotykius šienapjūtės metu. Senas teigimas, kad Dovydėnas moka pasakoti patvirtinamas ir šia knyga, tačiau jaunimui reikia daugiau veiksmo negu žodžio, o veiksmo kaip tik šioje knygoje ir trūksta. Ilgas prisirengimas, kol Juozukas su dėde išvyksta šienauti į toliau esančias pievas tiek pat nuotykingas kaip ir išvykus. Viskas remiasi nuolatinėm ekskursijom į pasakų ar šiaip senąjį pasaulį ir stabdo veiksmą lyg tam, kad puslapių skaičius didėtų. Be nuolatinio, vyresniam skaitytojui įdomesnio, pasakoriaus dėdės plepėjimo dar įsikiša kiti seniai šienautojai su pasakomis ir tada atrodo, kad knyga yra įvairių pasakų ir anekdotų rinkinys.

Pats įdomiausias veikėjas yra ne vaikas, bet dėdė, turįs apsčiai gero humoro. Tas humoras eina per visą knygą ir tų išradingų senių išmintis užkrečia giedria nuotaika. Skyrelis, Kautynės prie kumpių yra išskirtinas ne tik dėl humoro, bet ir dėl veiksmingumo. Visi kiti Juozuko nuotykiai Karališkiuose ar tai jieškant arklio, ar tai naktis pas čigonus, ar tai paparčio žiedo jieškojimas, išplaukia iš pačių vaikų iniciatyvos, tačiau ir tie nuotykiai yra autoriaus daugiau primestini ir beveik jaučiamas autoriaus noras juos išplėsti. Nežiūrint eilės trūkumų, knyga mielai bus skaitoma tiek vyresniųjų, tiek jaunesniųjų skaitytojų, kuriems literatūros nedaug teišleidžiama. Giedrūs sakiniai, nukelia mus į tuos Karališkius naktį po Grįžulio ratais, į kuriuos panašūs visi mūsų kaimai. **A.B.**

PLAČIAME PASAULYJE

SAS BARUOSE

Naujoji Centro Valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirm. — Vaclovas Kleiza, 903 W. Illinois St. Urbana, Ill., vicepirm. — Juozas Končius, sekretoriai — Jonas Kučėnas-Kučiauskas ir Jurgis Štuopis, ižd. — Eugenijus Orentas, 6515 S. Rockwell St., Chicago 29, Ill., socialinių reikalų vedėjas — Juozas Manelis, 604 E. Armory, Champaign, Ill., narė moksleivių ir kandidatų reikalams — Romana Jonauskaitė, 2255 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill., spaudos ir informacijos skyriaus vedėja bei "Gaudeamus" redaktorė — Dalia Karaliūtė, 816 N. Lafayette Park Pl., Los Angeles 26, Calif. Jos bendradarbiais pakviesti: Ada Korsakaitė, Violeta Mitkutė ir Rimtautas Dabšys, užs. skyr. vedėjas — Algis Vedeckas, 73 Hemlock St., Brooklyn 8, N. Y., narys — Vytautas Vygantas. **Lithuanian Catholic Youth Bulletin** redaguos Vi. Krivickas. SAS įgaliotiniu **Vokietijoje** yra **Algirdas Žemaitis,** Euskirchener Str. 95, Bonn, Germany.

Šių metų studijinė mintis: Intelektualinių galių ugdymas ir jų pasireiškimas lietuvio kataliko visuomeninėje veikloje.

Ateities planai: suruošti dvasios vadų, draugovių pirmininkų ir sekretorių suvažiavimą per Padėkos Dieną Clevelande; Kalėdų atostogų metu surengti ideologinio pasiruošimo kursus; paruošti kandidato programą ir konspektą, kurio redakcinį kolektyvą sudaro Vyt. Vygantas, Kęst. Keblys ir J. Končius. Visas sugestijas prašome siųsti Vyt. Vygantui, 1008 W. Illinois St., Urbana, Ill.

Oficialus Centro Valdybos adresas: 903 W. Illinois St., Urbana, Ill.

CV nuoširdžiai dėkoja kolegei **Rožei Šomkaitei** už jos pasiaukojimą bei rūpestį vasaros stovyklų parengiamuosiuus darbus atliekant. Ji ne vienam stud. at-kui parūpino sąlygas dalyvauti stovykloje.

SAS pasveikino **prel. M. Krupavičių** 70 m. amžiaus sukakties proga.

Waterburyje įsisteigė nauja stud. at-kų draugovė, kurios laikinąją valdybą sudaro **Laima Janušaitytė ir Algis Bačkaitis.**

Centro Valdyba paskutiniame savo posėdyje sudarė šių metų veik-

VACL. KLEIZA,
SAS C. V. pirmininkas

los plano studijinę dalį, kurią siunčiame Jūsų draugovei. Mes labai prašytume, kad Jūs, kiek sąlygos leis, laikytumėtės šio plano. Tačiau tas nereiškia, kad iškilus kuriai nors aktualiai problemai Jūsų draugovės ribose, negalėtumėte jos panagrinėti. Draugovė savo veikloje taip pat turi parodyti iniciatyvos, turi jieškoti naujų kelių priėjimui prie narių bei stengtis galimai daugiau juos apjungti veiklos rėmuose.

Esame parinkę tris paskaitų temas, kurias kiekviena draugovė šių akademinių metų bėgyje **privalo** išnagrinėti:

1. **Intelektualinės galios ir inteligentiškumas bei jų santykiavimas.**
2. **Intelektualinių galių pasireiškimas tikėjimo pažinime.**
3. **Inteligento santykis su visuomene.**

Temos nagrinėjimo būdus vertėtų pasirinkti pagal galimybes. Jei tema persunki, galima kviesti vyresnį prelegentą. Kitais atvejais būtų labai gera, kad patys akademikai stengtųsi šias mintis susirinkimuose nagrinėti. Tai galima atlikti referato, diskusijų, debatų ar iš anksto paruoštų klausimų forma. Aišku, vertėtų pakviesti vieną vyresnį žmogų, kuris galėtų moderuoti diskusijų eigą bei pasistengtų išrišti klausimus, kurie nėra labai aiškūs ar pilnai suprantami.

Tai tokie būtų Centro Valdybos prašymai Jums. Neabejojame, jog Jūs juos išpildysite. Viena baigiamoji mintis: stenkimės visur ir visada kaip galima daugiau narių įtraukti į aktyvią veiklą. Pasyvių stebėtojų mums nereikia. **Mes siekiame išugdyti asmenybes, kurios sugebėtų ne tik stebėti, bet ir veikti. Tam geriausia pasiruošimo dirva — organizacija. Tiesdami veiklos gaires, visuomet tai atsiminkime ir stenkimės planuoti ateities darbus. Mūsų šūkis tebūnie: Ne tik imkime, bet ir duokime savo organizacijai!**

Jūsų Kristuje

Vacl. Kleiza
SAS pirmininkas

J. Kučėnas
SAS sekretorius

ATEITININKŲ DIENOS HARTFORDE

Jau spalio 8 d. ryte į Hartfordą pradėjo rinktis ateitininkai iš Bostono, Brocktono, Clevelando, New Yorko, Philadelphijos, Putnamo, Waterburio, Worcesterio ir iš kitur. Jie čia rinkosi paminėti ateitininkų 45 metų kovos prieš ateizmą. Jie norėjo susimąstyti ir peržvelgti nuveiktą darbą ir pagalvoti apie ateities planus, kaip geriau ir darniau įvykdyti "Visa atnaujinti Kristuje".

Šis ateitininkų sąskrydis buvo pradėtas pamaldomis, kurias atlaikė vysk. V. Brizgys, kartu suteikdamas ir Sutvirtinimo sakramentą dideliam būriui jaunimo. Kai kurie buvo atvykę net iš tolimesnių vietovių, kad galėtų priimti Sutvirtinimo sakramentą iš lietuvio vyskupo rankų. Po pamaldų visi rinkosi į parapijos mokyklos patalpas, kur vyko atskiri **sendraugių, studentų ir moksleivių posėdžiai.** Sendraugių posėdį pradėjo dr. Vl. Viliamas iš New Yorko, kartu perduodamas sveikinimus ir linkėjimus kitų centro valdybos narių iš Chicagos, kurie dėl tolimo kelio negalėjo atvykti. Toliau posėdžiui vadovavo A. Vasaitis ir V. Kuzmickienė, o A. Petrauskas sekretoriavo. Šiame posėdyje taip pat dalyvavo ir kalbėjo Ed. Turauskas iš Prancūzijos ir dr. P. Karvelis iš Vokietijos. Po kitų kalbų ir sveikinimų sendraugiai tarėsi jaunųjų ateitininkų organizavimo ir sendraugių statuto klausimais. Studentų posėdžiui vadovavo A. Vedeckas iš New Yorko. Šis posėdis buvo gausiausias dalyvių skaičiumi .Buvo išklausyta pranešimų apie vadų kursus, studijų dienas, kandidatų programos paruošimo ir kitais klausimais. Šiame posėdyje pagrindinę kalbą pasakė prof. kun. St. Yla, kalbėjęs tema "Ateitis subrendimo amžiuje". Moksleivių posėdį pradėjo Rolandas Giedraitis, pakviesdamas Sigitą Leimoną iš

Bostono pirmininkauti ir Vidą Lušytę iš New Yorko sekretoriauti. Šiame posėdyje pagrindinį žodį tarė prof. kun. St. Yla. Moksleiviai taip pat išklausė centro valdybos atstovo A. Barzduko iš Clevelando pranešimą apie atliktus darbus, naujos centro valdybos rinkimus ir kitais einamaisiais klausimais. Moksleivių ir studentų posėdžius aplankė ir po žodį tarė vysk. V. Brizgys, prel. Pr. Juras, kun. V. Dabušis ir dr. P. Karvelis.

3 val. popiet, pasistiprinę ir pailsėję, ateitininkai ir nemaža vietinės visuomenės dalis susirinko į Šv. Trejybės parapijos gimnazijos auditoriją, kur įvyko **iškilmingas posėdis.** Šį posėdį atidarė dr. A. Šerkšnas, pakviesdamas garbės ir darbo prezidiumus.

Posėdyje paskaitą skaitė Ateitininkų Federacijos vadas Simas Sužiedėlis. Jis kalbėjo tema "Ateitininkų 45 metų kova su ateizmu" Po šio posėdžio ateitininkai rinkosi į Švč Trejybės bažnyčią, kur įvyko **dvasinio susikaupimo valandėlė,** kurią pravedė kun. L. Andriekus, OFM.

Gi vakare ateitininkai ir apylinkės jaunimas rinkosi į parapijos salę linksmavakariui, kur dainavo ir šoko iki vėlumos.

Nors šeštadienį visą dieną lijo, bet sekmadienį buvo gražu, ir visi ateitininkai rinkosi išklausyti šv. Mišių. Pilnutėlės bažnyčios priekyje stovėjo Bostono, New Yorko, Putnamo, Waterburio ir Worcesterio ateitininkų vėliavos. Šv. Mišias atnašavo vysk. V. Brizgys, asistuojant kun. V. Dabušiui ir kun. St. Ylai. Jo Ekscelencija taip pat pasakė ir pritaikytą pamokslą. Šių šv. Mišių metu ateitininkai priėmė Švč. Sakramentą ir po pamaldų rinkosi į bažnyčios rūsį bendriems pusryčiams.

Po pietų visi ateitininkai, vietos ir aplinkinių kolonijų lietuviai, o taip pat ir nemaža amerikiečių, skubėjo į miesto operos salę, kur įvyko **akademija — koncertas.** Pranešėjas Algimantas Žemaitaitis pakvietė Ed. Turauską tarti keletą žodžių. Po to prof K. Pakštas kalbėjo angliškai, prisimindamas ateitininkų istoriją, jų tikslus bei siekimus. Po trumpos pertraukos pradėtas koncertas, kurio programą išpildė solistai St. Baranauskas ir L. Mickevičiūtė bei pianistas A. Kuprevičius. Solistams akompanavo V. Marijošius. Vietos laikraščiai labai palankiai sutiko ir įvertino šį koncertą, gėrėdamiesi programos turtingumu ir dalyvių aukštu meniniu lygiu. Šiuo koncertu baigtas puikiai pavykęs ateitininkų sąskrydis ir visi skirstėsi į savo namus, įgavę jėgų ir stiprybės ateitininkiškajam darbui vykdyti.

URBANA VADOVAUJA

Rugsėjo 29 Urbanos studentai ateitininkai susirinko pas p. Jodeles pirmajam mokslo metų susirinkimui. Juliui Jodelei pirmininkaujant ,išgirdome pereitų metų nuveiktus darbus ir išrinkome naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė: Julius Jodelė — pirmininkas, Šarūnas Užgiris — vicepirmininkas ir ižd̃ininkas, Vita Čerškutė — sekretorė.

Susirinkusiųjų tarpe turėjome ir kun. Kazimierą Ruibį, kuris mielai sutiko būti draugovės kapelionu. Kun. K. Ruibys iš Pekin, Illinois, buvo paskirtas Šv. Jono universiteto katalikų koplyčios kapeliono asistentu. Jis dėsto religijos kursą katalikams studentams ir taip pat gilinasi savo studijose Illinois universitete.

Ateinančių metų veikloje naujoji valdyba numato susirinkimus rengti kiekvieną mėnesį, gilintis ateitininkų ideologijoje ir vykdyti Centro Valdybos darbų planą.

D. V.

ČIKAGA PLUŠA

Kun. Alf. Lipniūno kuopos mergaičių būrelio susirinkimas įvyko rugsėjo 30 d. p. Stakių bute. Senosios valdybos žmonės: A. Stakytė — pirm., A. Katelytė — sekr., G. Mickevičiūtė — soc. reik. vedėja, apibūdino veiklą ir atsisveikino, linkėdami būreliui toliau darbuotis ateitininkių tarpe ir plėstis.

Naujon valdybon išrinktos šios narės: M. Meškauskaitė — pirm., I. Paliokaitė — sekr., I. Valaitytė — soc. reik. vedėja.

Susirinkimo metu narės pasisakė, kurie susirinkimai, paskaitos, referatai buvo įdomūs, o kurie nesukėlė mergaičių intereso. Sekantiems metams referatai ir paskaitos bus parinktos iš MAS Centro Valdybos atsiųstų programų ir pačių mergaičių pasiūlytų temų.

Po pirmosios dalies buvo pasivaišinta, pramokta naujų dainų ir pažaista.

Šis ateitininkių būrelis buvo įsteigtas 1954 m. rudenį A. Viliušio ir A. Krikščiūnaitės iniciatyva. Būrelis tvarkosi atskirai ir savarankiškai. Susirinkimai daromi kartą į mėnesį. Praeitais metais kalbėti įvairiomis temomis buvo kviesti kun. Juršėnas, p. Budrytė, p. Krikščiūnienė, p. A. Jasaitytė, p. F. Kudirka iš Los Angeles ir energingoji būrelio globėja A. Krikščiūnaitė.

DETROITAS PARADUOJA

Detroito moksleivių kuopos valdybon praėjusiais metais įėjo: Romualdas Bublys — pirm., Valentina Pajaujytė — sekr. ir Dalia Mikaitė — ižd. Kuopos dvasios vadas buvo kun. K. Simanavičius, o globėjas — Pranas Zaranka.

Kuopa sušaukė 20 susirinkimų, kuriuose dalyvavo beveik visi nariai. Nors teko ir "apverkti" kelis abiturientus, bet kuopa vėl praturtėjo eile naujų narių.

Kuopa dalyvavo įvairiuose minėjimuose bei iškilmėse: Motinos dienos, Birželio išvežimų minėjime. Dėmesio vertas žygis — mūsų kuopa su vėliava dalyvavo antikomunistiniame parade Windsore, Kanadoje.

Daug moksleivių dalyvavo stovykloje ir studijų dienose Chicagoje. Stovyklon važiavo 30 moksleivių, o studijų dienose — trys nariai.

Per visus praėjusius metus kuopos nariai aktyviai talkininkavo lietuviškų knygų kioskui.

Linksmesnėje dalyje turėjome dvi iškylas prie ežero kartu su studentais.

Rugsėjo 18 p. Bublių bute įvyko moksleivių ateitininkų susirinkimas. Programoje buvo pranešimai iš stovyklos ir naujos valdybos rinkimas. Valdybon išrinkti: Ro-

Waterburio studentai ateitininkai gamtoje

mualdas Bublys — pirmininkas, Ramunė Valukonytė — sekr. ir Arūnas Udrys — iždininkas .

Naujoji valdyba savo veiklą pradėjo susirinkime, įvykusiame spalio 2 d. Šv. Antano mokyklos patalpose. Buvo gyvos diskusijos apie praėjusią stovyklą, kuriose ypatingai aktyviai dalyvavo mūsų jaunieji, pareikšdami savo nuomones apie stovyklos tvarką.

Sekantis susirinkimas nutartas daryti spalio 16 d. p. Bajorūnų bute. **D. M.**

Spalio 8 d. Polikaičių bute įvyko studentų ateitininkų draugovės susirinkimas. Smulkų pranešimą apie studentų ateitininkų stovyklą ir savaitgalį Clevelande padarė Antanas Polikaitis. Buvusios valdybos vardu pirmininkas Antanas Polikaitis patiekė praeitų metų apyskaitą, padėkojo visiems už pritarimą ir pagalbą bendruose darbuose ir palinkėjo sėkmės naujajai valdybai, kurią sudaro J. Polikaitis — pirmininkas, V. Pajaujytė — sekretorė ir A. Barakauskas — iždininkas. Susirinkimui baigiantis užtraukta keletas sutartinių dainų. **P.**

CLEVELANDAS RIKIUOJASI

Spalio 2 Clevelando studentų ateitininkų draugovės valdyba, energingai ir sumaniai vadovaujama Vyt. Valaičio, sušaukė paskutinį savo kadencijos susirinkimą. Šio susirinkimo svarbiausieji punktai buvo valdybos narių pranešimai ir naujos valdžios rinkimai. Susirinkimo dalyviai atydžiai išklausė pirmininko Vyt. Valaičio, sekretorės Dalios Prikockytės ir iždininkės Aušros Barzdukaitės nuveiktų darbų apyskaitos. Po revizijos komisijos pirmininko Arvydo Barzduko kritiško valdybos veiklos įvertinimo atėjo lemtingasis narių pasisakymas, kam pavesti draugovės vadovavimą ateinantiems metams. Naujon valdybon išrinkta: Dalia Bartkutė, Vida Kasperavičiūtė, Laimutė Iešmantaitė, Džiugas Staniškis ir Jonas Puškorius. Tikimės, kad ir ši valdyba sėkmingai atliks jiems pavestą darbą. **Ii**

BALTIMORĖ LINKSMINASI

Moksleivių kuopa jau išsirinko naują valdybą: pirm. — St. Eringis, vicepirm. — V. Drazdys, sekr. — B. Bogutaitė, ižd. — D. Pukelytė.

Naujoji valdyba, padedant kelioms studentėms, suruošė pasilinksminimą. Be kuopos narių buvo sukviesti sendraugiai, studentai ir skautai. Linksmavakario nuotaikai paįvairinti išleistas laikraštukas "Skersvėjis", kuri skaitė B. Bogutaitė ir D. Pukelytė.

Ona Eringytė, šį pavasarį Notre Dame Kolegijoje baigusi chemiją, sutiko dėstyti geografiją Baltimorės lituanistinėj šeštadienio mokykloje.

Vytautas Volertas sutiko globoti moksleivių berniukų būrelius. **G. B.**

HARTFORDAS TVARKOSI

Naują 1955—56 metų valdybą išsirinko ir Hartfordo studentai: pirmininkas — Alg. Giedraitis, sekretorė — Irena Giedraitytė, iždininkė — E. Skrupskelytė. Vietinės ateitininkų jėgos daug darbo ir širdies idėjo berengiant at-kų dienas Hartforde, kurios spalio 8—9 įspūdingai praėjo ir sukvietė rytinių kraštų at-kus paminėti Federacijos 45 m. sukaktį. Hartfordo sendraugiai ir studentai čia visur maloniai talkininkavo ir dirbo įvairiose komisijose. **Eks.**

PHILADELPHIA STIPRĖJA

Rugsėjo 29 įvyko Philadelphijos moksleivių ateitininkų Prano Dovydaičio vardo kuopos visuotinis susirinkimas. Išrinkta nauja valdyba: — Kąstytis Gaigalas, sekr. — Marytė Čikotaitė ir vicepirm. — ižd. — Darius Gvazdinskas. Naujai valdybai linkime darbingų metų ir daug sėkmės. **A. G.**

PUTNAM, CONN.

Prabėgo vasara. Ir vėl į Putnamą suskrido studentės ,kupinos entuziazmo ir pasiryžimų naujiem mokslo metams. Šiemet studenčių ateitininkių draugovė susilaukė naujos narės: studijuoti į Putnamą atvyko Teresė Ivaškaitė, jau New Yorke pasižymėjusi savo veikla. Spalio 14 d. buvo išrinkta nauja draugovės valdyba: Rūta Žukaitė — pirmininkė, Danutė Giedraitytė — sekretorė ir socialinių reikalų vedėja, Aldona Vasaitytė — iždininkė ir korespondentė Į revizijos komisiją išrinktos: Teresė Ivaškaitė, Onutė Griganavičiūtė ir Aldona Kalvaitytė.

Nors narių skaičiumi draugovė ir negausi, bet užsimojimai platūs. Visos yra pasiryžusios šių metų bėgyje kiek galint daugiau pasireikšti ateitininkiškoje veikloje, ypač dabar pasisėmusios naujų idėjų iš Hartforde įvykusios ateitininkų šventės, kurioje dalyvavo visa draugovė in corpore su savo vėliava.

Pasižymėjusių pagerbimas. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šių mokslo metų pradžioje, spalio 2 d. Annhurst kolegijoje įvyko "Honor's Convocation", visų pereitais metais moksle pasižymėjusių studenčių iškilmingas pagerbimas. Šį kartą ypatingo pagyrimo susilaukė dvi veiklios ateitininkės: Elona Marijošiūtė ir Rūta Žukaitė. Kaip geriausia klasės mokinė trijų metų bėgyje, Elona Marijošiūtė buvo įrašyta į Delta Epsilon Sigma garbės organizaciją. Rūta Žukaitė, veikliausia ir daugiausia žadanti ateityje kolegijos studentė, balsavimo būdu buvo išrinkta į "Who's Who Society". Taip pat abi studentės jau treti metai, kaip už pažangumą moksle yra apdovanojamos "Dean's List Certificates". **A.V.**

NEW YORKAS ATSINAUJINA

Sugrįžus iš stovyklos, su klykiančiomis gervėmis išlydėjus kolegas ir kolegas į kitus miestus siekti mokslo, New Yorko draugovė spalio 2 d. sušaukė pirmąjį susirinkimą, kuris veiklos vairą atidavė naujiems žmonėms. Į draugovės valdybą išrinkti: pirm. Sigitas Bobelis ,vicepirm. Nijolė Arminaitė, sekr. Jūra Bendoriūtė, ižd. Nijolė Mekytė, spaudos ir soc. reikalų ved. Vytautas Vebeliūnas. Jų darbus kritiška akimi stebės revizijos komisija: Antanas Ivaška, Antanas Sabaliauskas ir Viktorija Skrupskelytė.

Spalio 8—9 gražus būrys studentų newyorkiečių buvo patraukę į Hartfordą dalyvauti ateitininkų dienose. Jie ten visi aktyviai dalyvavo studentų posėdyje, išklausė Federacijos vado Simo Sužiedėlio paskaitos, palepino širdį koncerte, o linksmavakario metu susitiko su matytais veidais

Jau kelinti metai New Yorko draugovės veikla sielojasi ir rūpinasi dvasios vadas kun. Jonas Pakalniškis. **V. V.**

PATERSONAS SUKRUTO

Po vasaros atostogų vėl susirinkom į būrį spalio 2. At-kai pasidalino į dvi grupes: vyresnieji ir jaunesnieji. Vyresnieji turėjo pirmąjį susirinkimą M. Šaulienės bute spalio 2, aptarė bendrą at-kų veiklą šiems metams: numatyta suruošti šventę balandžio mėn., o tuo metu vyresnieji duos įžodį. Spalio mėn. 11 d. buvo išrinkta valdyba: A. Šaulys — pirmininkas, D. Puknytė — sekretorė, D. Slepokovaitė — iždininkė.

Jaunesniųjų susirinkimas įvyko spalio 16 p. A. Rugio bute. Į jų valdybą išrinkti: D. Masionytė — pirmininkė, V. Tallat-Kelpšaitė — sekretorė, L. Mikniūtė — iždininkė

Šiais metais vyresniuosius globoja p. M. Šaulienė, o jaunuosius T. Masionytė. Dvasios vadu yra kun. V. Demikis, o jiems visiems nuoširdžiai talkininkauja p. A. Rugys. **N.**

KREIVOS ŠYPSENOS

Čiukas Dėlis

JAUNUČIŲ PROBLEMOS

Buvau mažas, vos virš stalo,
O problemų tai be galo.
Vienąkart užėjo mintys,
Ir ėmiau rimtai kankintis.
Vis man kilo abejonės —
Kaip ant svieto randas žmonės?
(Mat, buvau aš gana mandras,
Ir žinojau, kad ne gandras).
Mama mane taip mokino:
Žmones Dievas nulipino.
O aš klausiau protu mažo:
Ar Dievulis ir nudažo?
Kai lipina — šlapias būna?
Ar palaukia, kol nudžiūna?
Bet paskiau, skaityt išmokęs,
Žiūriu — reikalas ne tokis:
Juk Dievulis visagalis
Rašo knygos — buvęs stalius.
Gal, kai žmonės užsiprašo,
Jis iš pagalio nutašo?
Ir galvojau — galas žino,
Ar jis tašo, ar lipina?
Gal gi yra du metodai,
Kad išeina nevienodai:
Kartais vietoj tikro vaiko
Tik mergytė pasitaiko.
Buvau mažas — buvau rimtas.
Buvo man problemų šimtas.
O kai išvirtau į vyrą,
Nebesvarbu, kaip ten yra.
Telipina, kaip lipino —
Kad tik gautųsi merginų.

NEAIŠKIOS INTENCIJOS

Daug dariau tau pažadų,
Bet atspėjai mano mintį:
Noriu būti tarp žiedų,
Bet nenoriu skinti.

Daugkart "myliu" tau kartojau,
Bet intencijas atspėjai,
Širdį tau dedu po kojų,
Bet širdyje — vėjai.

Vis sakiau tau: mirčiau, miela,
Jei kas man tave atimtų.
Bet geriau gal, kol nevėlu,
Pasirink sau kitą. Rimtą.

—o—

Ji: Tai sakai myli mane. Ar mirtum dėl manęs?

Jis: Ne. Mano yra nemirštanti meilė.

—o—

Pirmas: Aš kasdien išgeriu kelis stiklus pieno. Daktaras sakė, kad kaulam gerai.

Antras: Atrodo, kad tau tie gėrimai muša ir į galvą.

Jis: Tamsta, aš jau penkerius metus Tamstos dukteri pažįstu, ir ...gal...

Jos tėvas: Gal nori pensijos?

—o—

"Tai čia, vadinasi veršienos kotletas?" pasipiktino restorano klientas. "Tai įžeidimas veršiui".

"Atsiprašau, tamsta", sako kelneris, "aš nenorėjau jūsų įžeisti".

—o—

"Ot aukštas kalnas. Apie jį turėtų būti gausybė padavimų."

"Taip — vieną kartą du žmonės į jį įlipo ir niekad negrįžo".

"O kas nutiko?"

"Nulipo kita puse".

—o—

Bomas: "Tamsta, galit man duoti dešimtuką kavai?"

Tamsta: "Juk kava tik penktuką kainuoja!"

Bomas: "Tamsta negersi su manim?"

—o—

Jaunuolis: "Danute, jei tu nesutiksi už manęs tekėti, aš jokios kitos mergaitės nebegalėsiu mylėti."

Danutė: "O jei sutiksiu?"

NAUJOS KNYGOS IR ŽURNALAI

P. Orintaitė — PASLĖPTA ŽAIZDA. Jaunamartės takas. Romanas, antrasis leidimas. Viršelis Ad. Šermukšnio. Išleido NEMUNAS, Chicago, Ill. 1955 m. 179 psl.

Jonas Marcinkevičius — KRAŽIŲ SKERDYNĖS. Istorinis romanas. I ir II tomas, antrasis leidimas. Išleido NEMUNAS, Chicago, Ill. Iliustracijos dail. K. Šimonio.

Antanas Venys — GELEŽINIAI ŽIEDAI. Eilėraščiai. Išleido NEMUNAS, Chicago, Ill. 1955 m. Viršelis V. Budziko. 64 psl. Kaina 1 dol. NEMUNO leidyklos adresas: 729 W. 18 St., Chicago Ill.

Zenonas Ivinskis — ŠVENTAS KAZIMIERAS. New York, 1955 m. Spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. 222 psl. teksto ir 72 psl. iliustracijų. Kaina 3 dol.

Tomas Žiūraitis, O.P. — ŽODIS IR GYVENIMAS. Religinei — tautinei rimčiai. Įvadą parašė prof. dr. A. Maceina. Išleido VENTA 1955 m. Viršelio aplankas dail. V. K. Jonyno.

Petronėlė Orintaitė — GROŽVYLĖS MEILĖ. Apsakymai ir apybraižos. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 8. London W. 10. 1955 m. 165 psl.

MOTERIS — lietuvių moterų žurnalas, leidžiamas kas 3 mėn. Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos. Redaguoja Stasė Prapuolenytė. Viršelis ir vinjetės dail. H. J. Žmuidzinienės. Administracijos adresas: 46 Delaware Ave., Toronto, Ont., Canada.

LIETUVIŲ DIENOS, 1955 m. spalio mėn., nr. 8 (57), vol. 6. Vyr. redaktorius — Bern. Brazdžionis. Šis numeris gausiai ir skoningai iliustruotas pasaulio lietuvių kultūrinio, visuomeninio, religinio gyvenimo vaizdais.

KARYS — Pasaulio Lietuvių Karių — Veteranų mėn. žurnalas, 1955 m. lapkričio mėn., Nr. 10 (1315). Redaktorius — Zigmas Raulinaitis.

GAUDEAMUS — Stud. At-kų S-gos informacinis leidinys. IV metai. 1955 m. spalio mėn 20 d. Nr. 1 (15). Redakcinis kolektyvas: Dalia Karaliūtė, Rimtautas Dapšys, Ada Korsakaitė ir Violeta Mitkutė. Red. adresas: 816 North Lafayette Pk. Pl., Los Angeles 26, Calif.

F. E Sillanpaa, Nobelio premijos laureatas — **SILJA.** Pasakojimas apie vieno seno kamieno paskutinę atžalą. Išvertė Juozas Lingis. Antrasis leidimas. VENTA 1955 m. Viršelis dail. V. Palio. 372 psl.

AIDAI — mėnesinis kultūros žurnalas. 1955 m. rugsėjo mėn. Nr. 7 (83). Rašo Stasys Yla, dr. Alf. Šešplaukis, dr. Povilas Rėklaitis, Alb. Baranauskas, Br. Stočkus, Eugenijus Gruodis. Įvairūs apžvalgų skyriai. Numeris iliustruotas dail. V. Košubos kūriniais.

VYTIS — P.L.S.S. vadų, vadovių ir akademikų skautų-čių laikraštis. 1955 m. liepa — rugpiūtis, nr. 4 (46). Redaktorius — Bronius Kviklys.

KARYS — Pasaulio Lietuvių Karių — Veteranų mėnesinis žurnalas. 1955 m. rugsėjo mėn., nr. 8(1313). Redaktorius — Zigmas Raulinaitis. Dr. V. Sruogienė spausdina istorinį straipsnį — Lucko suvažiavimas.

Dr. S. A. Bačkis Prancūzijoje išleido biuletenį prancūzų kalba "Bulletin Lithuanien". Finansuoja Lietuvos Diplomatinė Tarnyba. Biuletenis numatomas leisti du kartus metuose.

ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIS — mėnesinis religinio — patriotinio turinio laikraštis. 1955 m. rugpiūčio mėn., nr. 8. Redaguoja T. Modestas Stepaitis, O.F.M.

EGLUTĖ — mėnesinis vaikų laikraštis. 1955 m. rugsėjo mėn., nr. 7. Redaguoja Pr. Naujokaitis.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŽINIOS. Informacinė medžiaga spaudai ir radijo valandėlėms. 1955 m. rugpiūčio 31, nr. 1.

LITHUANIAN AMERICAN INFORMATION CENTER. A service of the Lithuanian American Council, Inc. 1955 m. rugsėjo 3 d.

BULLETIN INTERNATIONAL DE LA JEUNESSE CATHOLIQUE. Numero 82 — Aout 1955. Biuletenyje daug kronikos iš tarptautinės katal. jaunimo veiklos.

JAUNIMO LITERATŪROS PREMIJA

1. Lietuviškos Knygos Klubas ir ateitininkų "Šatrijos" meno draugija, norėdami paskatinti rašytojus bei auklėtojus daugiau duoti tinkamos lektūros mūsų priaugančiam jaunimui, skelbia

$500 Jaunimo Literatūros Premiją.

2. Premija bus duota už bet kurios rūšies ar žanro auklėjantį veikalą: eilėraščius, poemą, beletristiką, biografijas, vaizdelį, ar kurios kitos rūšies kūrinį, skirtą jaunimui.

3. Premija nebus skaldoma tarp kelių autorių.

4. Autoriai ar leidėjai 1955 metais išėjusias knygas ar spaudai parengtus rankraščius premijai skirti komisijai prašomi siųsti iki 1956 metų kovo 1 dienos šiuo adresu: Jaunimo Literatūros premijai skirti komisijai, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Illinois. Rankraščiai pasirašomi tikrąja pavarde.

5. Premijai skirti komisiją kviečia Lietuviškos Knygos Klubas ir "Šatrijos" vadovybė iš rašytojų, pedagogų ir kultūrininkų.

6. Premijos mecenatas — kun dr. Juozas Prunskis.

Studentų Ateitininkų Sąjungos visuotinis suvažiavimas, įvykęs 1955 m. rugsėjo 10—11 d.d. Camp Christopher, Bath, Ohio, **nutarė pasveikinti žemiau išvardintas institucijas ir asmenis:**

1) Ateitininkų Federacijos Valdybą;

2) Ateitininkų Federacijos Dvasios Vadą;

3) Ateitininkų Federacijos Tarybos Pirmininką Dr. J. Meškauską;

4) Ateitininkų Sendraugių Sąjungą;

5) Moksleivių Ateitininkų Sąjungą;

6) "Pax Romana" organizaciją;

7) Lietuvos vyskupus, esančius tremtyje;

8) Kun. V. Slavyną;

9) Prel. Pr. Jūrą;

10) Akademikus skautus;

11) Lietuvių Studentų Santaros organizaciją;

12) Lietuvos Vyčius;

13) Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federaciją;

14) Amerikos Lietuvių Bendruomenę.

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Ačiū už siuntinėjimą man puikų laikraštį. Stiprėkit ir niekad nepasiduokite! **Vl. Butėnas,** Chicago, Ill.

Vaclovas Kleiza, naujasis SAS pirmininkas, 903 W. Illinois St., Urbana, Ill.: Be darbo nieko nebus. Tikiuosi, kad visų pagalba ir maldos padės mums naujam kely. Paskirsime vieną asmenį, kuris palaikys nuolatinį ryšį su Ateitimi. — Mielas Vaclovai, dėkui už žodį. Stiprybės pačiam vedant jaunuosius akademikus į religinį, tautinį, ideologinį ir akademinį frontą!

Kun. Viktoras Kriščiūnevičius, Detroit, Mich.: Dovanokite, kad aš priverčiau Jus antrą kartą rašyti, mat, keičiau gyvenamą vietą ir kraustėmės į naujus namus, kur reikia daug ką taisyti... Tačiau nebijokit, Ateičiai parašysiu apie lietuviškas Kalėdas pietų Tirolyje, kur kalnai dangų remia, kur dievdirbiai tiroliečiai drožinėja statulas ir padaro nuostabias Užgimimo prakartėles.

Enata Skrupskelytė, Hartford, Hartford, Conn., Ateities redakcinio kolektyvo narė: Kas čia pasidarė, kad negaliu Jūsų visų tenai prisotinti. Nejaugi Ateitis toksai kiauras maišas... Nenusiminkite, jau renku ir grupuoju medžiagą lapkričio numeriui.

Alfa Sušinskas, Pittsburgh, Pa.: Klausiate patarimo? Manau, ką aš galvoju, tą ir Jūs žinote. Ateity reikia stiprinti lituanistinė dalis ir kiek daugiau grynai ideologinių straipsnių. Taip pat ir kuo įvairiau visko po truputį.

Vida Matusaitytė, Worcester, Mass.: Šių metų stud. stovykloje bandytas naujas darbo planas, būtent referatai rašomi ir diskusijos pravedamos pačių studentų, pavyko labai gerai. Nors daugelis nusiskundė perpildyta programa, tačiau manau, kad poilsiui laiko tikrai pakako. Ateityje pageidautinas geresnis maisto pagaminimas...

Kun. Juozas Šeškevičius — Dėdė Juozas, Sao Paulo, Brazilija: Liūdni reikalai su katalikišku jaunimu pietų kraštuose... Tik vienam Sao Paulo prieš dvejus metus įkurta at-kų kuopa. Kuopa dabar turi 46 narius. Bet nei kitose valstybėse, nei tame pačiame Rio de Janeiro mieste, kur tikrai atsirastų koks 20 moksleivių, nieko nėra... Venecuela bijo, Argentina viską aukoja "vienybei"... Nuoširdžiai sveikinu prof. S. Sužiedėlį, Ateities redakcijos kolektyvą, skaitytojus ir visus visus.

Dalilė Valančiūtė, Champaign, Ill.: Vasara parodė, kad stovykloms trūksta vadovaujančių asmenų. Tam yra tinkamų ir energingų žmonių, bet jie neparuošti. Reikia suorganizuoti ir pravesti vadų stovyklą, kad ir kokias 4—5 dienas. Tas būtina.

Sesuo Konstancija Tranavičiūtė, vienuolė salezietė, Niza, Monf., Italija: Ačiū už pažadėtą atsiųsti Ateitį. Jos lauksiu kaip gervė giedros. Ji man primins Lietuvą, kurią palikau 1931 m. Jūs rašot, kad jaunieji matys ir grįš Lietuvon. Aš gi manau, kad ir mes sengalviai sugrįšim į Tėvynę. Ar negirdėjot, ką pasakė pop. Pijus XII, kad prieš jo mirtį ar tuojau po mirties komunizmas žus galutinai. Be to, popiežius, po ligos pirmą kartą laikęs šv. mišias bazilikoje, matęs Rusiją prie Švč. Marijos kojų... Tokios kalbos dabar labai plinta Italijoje... Tiesa turės laimėti, o jūs už ją ir kovojate.

Antanas Žaliaduonis, Homestead Park, Pa., senas katalikų darbuotojas Amerikoje, siųsdamas Ateičiai 10 dol., prideda šiltą žodį: Man yra brangūs ateitininkų idealai ir aš jūsų nenoriu nuskriausti.

ALp(LKA)1786
1955, Nr.9

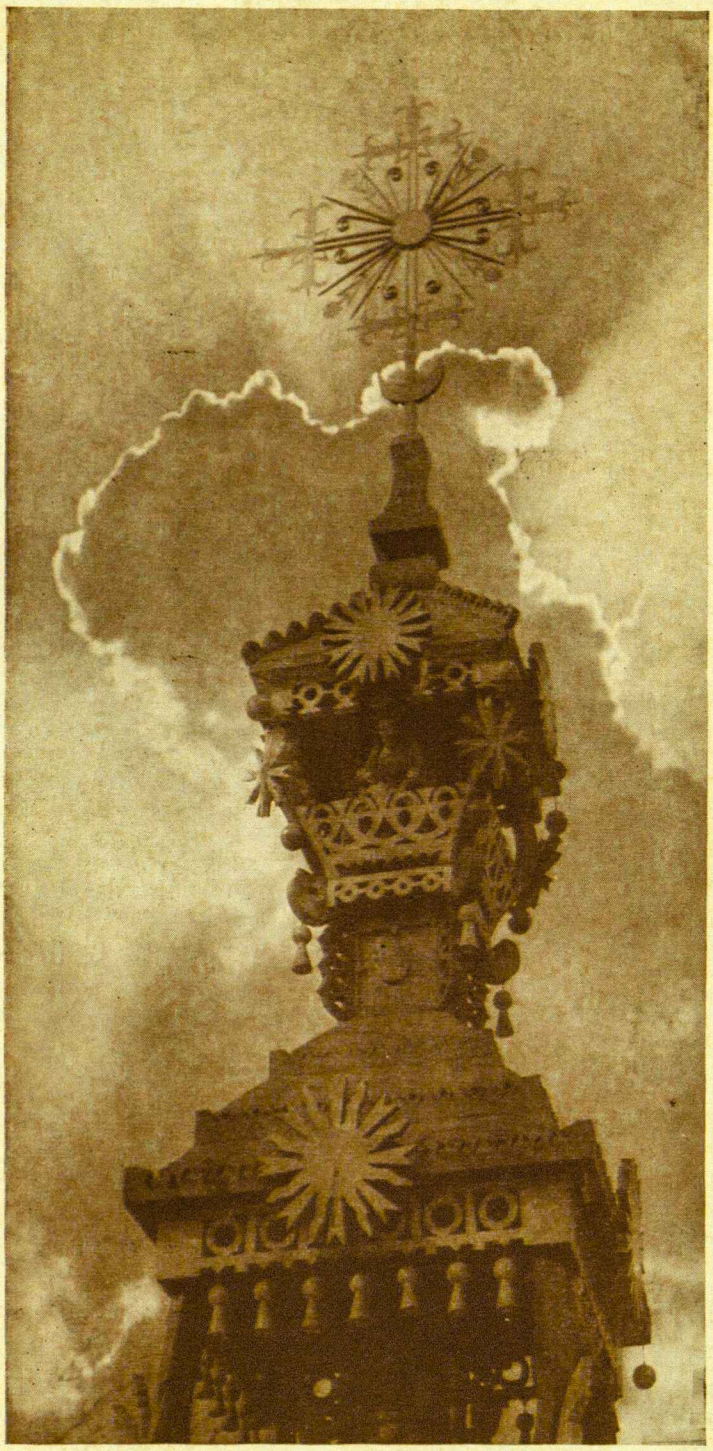

LIETUVA

V. AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

jau baigtas spausdinti

❖

Visi **Ateities** skaitytojai kviečiami albumą užsisakyti

ir savo draugui jį pasiūlyti

V. AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

yra geriausia

KALĖDINĖ DOVANA

❖

Išleido:

ATEITIS,
916 Willoughby Avenue,
Brooklyn 21, N. Y.

KAINA 6 DOL.

← Koplytinis kryžius
(Iš V. Augustino "Ateities" išleisto albumo Lietuva)

ATEITIS, 1955 M. NR. 9.

30.725.136